

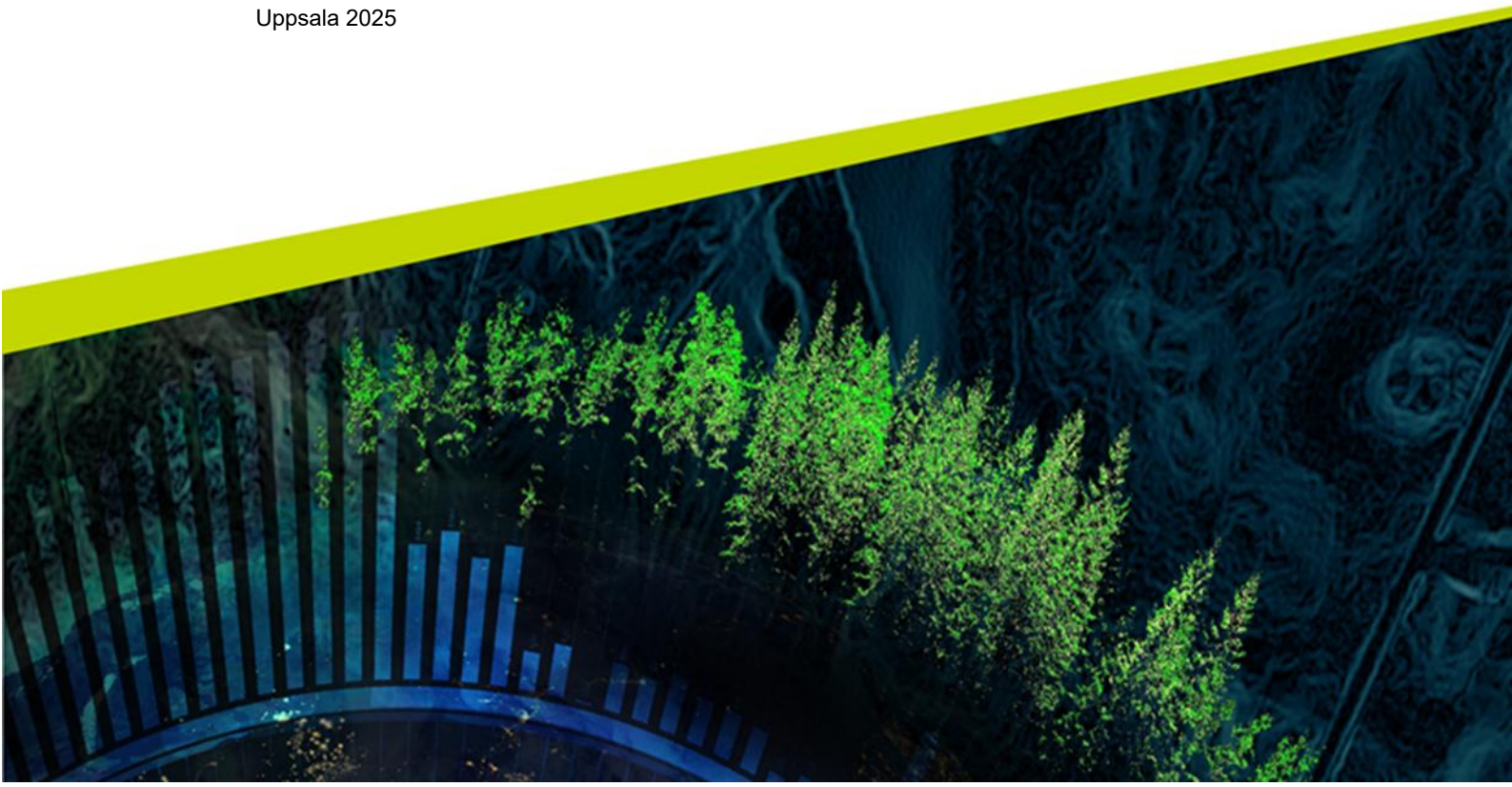
Art- och biotopskydd

Skogsägares attityder till styrning

Species and habitat protection - forest owners' attitudes to regulation

Albin Bredhammar och Ludvig Dahlbom

Examensarbete/Självständigt arbete • 15 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Fakulteten för skogsvetenskap
Institutionen för skogsekonomi
Kandidatuppsats • Nr 53
Uppsala 2025

Art- och biotopskydd - Skogsägares attityder till styrning

Species and habitat protection: forest owners' attitudes to regulation

Albin Bredhammar och Ludvig Dahlbom

Handledare: Camilla Widmark, Sveriges lantbruksuniversitet, institutionen för skogsekonomi

Examinator: Julia Aldberg, Sveriges lantbruksuniversitet, institutionen för skogsekonomi

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: G2E

Kurstitel: Självständigt arbete i skogsbruksvetenskap

Kurskod: EX1013

Program/utbildning: Skogsekonomiprogrammet

Kursansvarig inst.: Institutionen för skogsekonomi

Utgivningsort: Uppsala

Utgivningsår: 2025

Serietitel: Examensarbeten

Delnummer i serien: 53

Nyckelord / key words: biodiversitet, frihet under ansvar, hållbar utveckling, skogsbruk, svenska modellen

biodiversity, forestry, freedom with responsibility, sustainable development, the Swedish model

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för skogsvetenskap

Institutionen för skogsekonomi

Sammanfattning

Studien har pekat på den globala biodiversitetsförlusten som ett allvarligt problem som effektivt måste bemötas och hanteras för att förhindra en fortsatt förstörelse av ekosystemen och de tjänster som de producerar. Skogar innehåller en stor biodiversitet och spelar en betydande roll i att motverka denna biodiversitetsförlust. I Sverige spelar de privata skogsägarna en stor roll i skogsbruket samt för naturvården. Desto fler internationella beslut som tas kring biodiversitet av till exempel EU får konsekvenser i form av regleringar och direktiv som art- och biotopskydd. Dessa påverkar sedan skogsbruket genom fler regler som måste följas. De privata skogsägarna i Sverige utövar naturvård i sina egna skogar utefter dessa ramar och i praktiken motverkas därmed biodiversitetsförlusten.

Studien är en fallstudie med syfte att undersöka hur styrning från EU inom art- och biodiversitetsfrågor uppfattas på individnivå, samt vilka attityder svenska skogsägare har kopplade till naturvård. Studien har genomförts genom semistrukturerade intervjuer med privata skogsägare för att tydliggöra och besvara studiens forskningsfrågor.

Resultatet visar att deltagande skogsägare har en negativ inställning till ökad styrning från EU inom art- och biodiversitetsfrågor. Det främsta som bidrar till denna inställning är att mer reglering och centralisering av dessa frågor antas komma att förhindra och försvåra brukandet av den egna skogen enligt respondenterna. När upplevelsen av att bruka och äga skog kan komma att försämrats blir alternativet att sälja fastigheten mer aktuellt på grund av försvårat brukande enligt respondenterna. Studien visar även att incitament har en inverkan på hur skogsägaren väljer att bruka sin skog, där det främst är ekonomiska incitament som deltagarna anser kunna ha en påverkan.

Studien visar att för att få hög efterlevnad på en ny potentiell styrning måste den vara väl utformad med skogsägaren och dess brukande i åtanke. Inskränkningar i äganderätten bör minimeras, dessutom visas det att frivillighet i styrningen, till exempel genom incitament kan vara högst lämplig enligt respondenterna.

Nyckelord: *biodiversitet, frihet under ansvar, hållbar utveckling, skogsbruk, svenska modellen*

Summary

The study points at the worldwide loss of biodiversity as a serious matter that effectively must be countered and handled to prevent further loss of ecosystems and the services they provide. Forests have been proven to contain high levels of biodiversity and are critical in minimizing further loss of it. In Sweden, forest owners in the private sector play a central role in both nature conservation and forestry. As international action to prevent biodiversity loss is taken, such as European Union policymaking, it affects national policy on an increasing level through further implemented regulation. This is made into legislation and directives that have a direct impact on forest management practices. In Sweden, private-sector forest owners practice nature conservation and loss of biodiversity is fought at ground level.

This study is a case study that aims to explore how EU-level management of species and biodiversity is perceived at the individual level and what perceptions Swedish forest owners have about nature conservation. This study is based on semi-structured interviews of private forest owners, conducted to answer the research questions and to give an insight into personal opinions.

The findings indicate that the participating forest owners are generally negative in their views toward increased EU governance in species and biodiversity issues. The main reason for this perception is that more regulation and centralization will hinder and make it more challenging for them to look after their own forest. In this view from the participants, their lives as forestland managers and owners can deteriorate, and the sales of their land can become more and more relevant. The study also shows that incentives influence land management decisions among these forest owners, mostly economic incentives are perceived as having the possibility to influence forest management decisions.

The evidence indicates that if new governance styles are to lead to high compliance rates, then they must be carefully crafted with the owners of the forest and their pragmatically driven management needs in mind. Property rights must be kept as unconstrained as possible, and a voluntary incentive-based system appears particularly well-suited according to the participants.

Keywords: *biodiversity, forestry, freedom with responsibility, sustainable development, the Swedish forestry model*

Innehållsförteckning

1	Inledning	11
1.1	Problembakgrund	11
1.2	Problemformulering	12
1.3	Syfte och avgränsningar.....	14
1.3.1	Syfte.....	14
1.3.2	Forskningsfrågor.....	14
1.3.3	Avgränsningar	14
2	Teori.....	15
2.1	Introduktion.....	15
2.2	Theory of planned behaviour.....	15
2.2.1	Inställning till beteendet	16
2.2.2	Subjektiv norm	16
2.2.3	Upplevd beteendekontroll.....	17
2.2.4	Faktisk beteendekontroll.....	17
2.3	Incitamentteorin	17
2.4	Beteendeförändring	18
2.5	Konceptuell ram.....	18
3	Metod	20
3.1	Forskningsdesign	20
3.2	Litteraturgranskning.....	20
3.3	Fallstudie	21
3.3.1	Val av fall och analysenhet	21
3.3.2	Datainsamling	21
3.4	Kriterier för deltagarval	23
3.5	Analysmetod	23
3.6	Etik och kvalitetssäkring.....	24
3.6.1	Risikanalys.....	24
4	Empirisk bakgrund	26
4.1	Hållbar utveckling och politiska ramar	26
4.2	Internationella perspektiv för biologisk mångfald.....	27
4.3	Svensk skogslagstiftning och styrning.....	27
4.4	Nationella tillämpningar – Artskyddsförordningen.....	28
4.5	Den svenska skogsmodellen och naturvård.....	28
5	Empiri / Resultat	30

5.1	Inledning	30
5.2	Kunskap och insikt	31
5.3	Inställning till styrning från EU	31
5.4	Andras påverkan	32
5.5	Begränsningar och möjligheter samt incitament	33
6	Analys.....	35
6.1	Introduktion.....	35
6.2	Avsiktens ramverk	35
6.2.1	Inställning till styrning	35
6.2.2	Subjektiv norm	35
6.2.3	Beteendekontroll och incitament	36
6.3	Bakomliggande faktorerers påverkan	37
6.4	Övergripande om EU och biodiversitet	37
6.5	Analyssyntes	38
6.6	Resultat kopplat till problemet.....	38
7	Diskussion.....	39
7.1	Tidigare forskning.....	39
7.2.1	Diskussion av konceptuellt ramverk	39
7.2.2	Diskussion kring styrningens placering.....	40
7.2.3	Diskussion om urval	40
7.2.4	Övergripande diskussion av resultat	41
7.3	Metodreflektion	41
8	Slutsatser	43
8.1	Resultat	43
8.2	Studiens relevans	43
8.3	Råd till framtida forskning	44
	Referenser.....	45
	Tack	48
	Bilaga 1	49
	Bilaga 2.....	53

Tabellförteckning

<i>Tabell 1. Deltagande skogsägare, storleksklass, geografi samt intervjudatum</i>	<i>22</i>
--	-----------

Figurförteckning

Figur 1. TPB modell modifierad med påverkan av incitament (baserat på Ajzen 2020).

19

Förkortningar

<i>Förkortning</i>	<i>Förklaring</i>	<i>Sida</i>
EU	Europeiska unionen	11
FN	Förenta nationerna	26
FSC	Forest stewardship council	29
HA	Hektar	21
M3sk	Skogskubikmeter	29
NO	Naturvård orört	29
NS	Naturvård skötsel	29
PEFC	Programme for the endorsement of forest certification	29
TPB	Theory of Planned Behaviour	12

1 Inledning

Följande kapitel inleder till området som studien ämnar undersöka, problemet med dess bakgrund samt syfte och avgränsningar. Det ämnar även att introducera ämnet samt presentera problemet.

1.1 Problembakgrund

Hållbar utveckling har under de senaste decennierna fått en alltmer framträdande roll i både samhällsdebatter och politiska beslut, såväl nationellt som internationellt. Hållbar utveckling definieras som att tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att göra detsamma (Globala målen 2017). Kraven på hur vi använder våra naturresurser blir allt högre – däribland skogen som spelar en central roll i den svenska ekonomin, kulturen och ekologin.

Brukandet av skogen erbjuder råvaror för industrin, samtidigt som denna även är hem för en stor del av Sveriges biologiska mångfald. EU har genom bland annat art- och habitatdirektivet fastställt behovet av att skydda hotade arter och livsmiljöer (Europeiska Gemenskapernas Råd 1992). Kraven på medlemsländerna att införa skyddsåtgärder har ökat, vilket i praktiken påverkar hur skogsbruk bedrivs, särskilt för privata skogsägare. I Sverige regleras skogsbruket huvudsakligen genom Skogsvårdslagen, där produktionsmål och miljömål är lika viktade (*Skogsvårdslag (1979:429) 1979*). Balansen mellan produktionsmålet och miljömålet är kärnan i den svenska modellen för skogsbruk, där principen "frihet under ansvar" är ledande. Denna princip innebär att skogsägaren själv ansvarar för att bruka skogen hållbart – inom ramen för lagstiftningen (Lindahl et al. 2017).

Den svenska modellen för skogsbruk utmanas av styrning från EU. Flera nya förordningar och riktlinjer har väckt debatt bland skogsägare om hur deras brukanderätt påverkas. Frågor väcks kring äganderätt, ansvar och möjligheten att anpassa bruket efter lokala förutsättningar (Lazdinis et al. 2019). Samhället har i samband med utvecklingen inom hållbarhet upplevt mer krav på klimat och biodiversitetshänsyn. Felton et al. (2020) beskriver att det är denna konflikt som i dagsläget står i centrum.

Högre lagkrav och fler styrande direktiv kan komma att bli en verklighet för att bättre tillmötesgå samtliga intressenters krav och önskemål, samt vända trenden av biodiversitetsförlust. Detta kan resultera i att skogsbruket blir mer begränsat och att kompetenskravet på den individuella skogsägaren höjs.

Dessa förändringar sker i en tid då intresset för klimatfrågor, ekosystemtjänster och biologisk mångfald är större än någonsin. Ekosystemtjänster definieras av Naturvårdsverket (2024) som de samlade produkter och tjänster som ekosystemen ger till människan som bidrar till välfärd och livskvalité. Naturvårdsverket (2023) beskriver på liknande sätt att biologisk mångfald innefattar allt i naturen. Tre typer av biologisk mångfald framhävs av Naturvårdsverket (2023) vilka är: *mångfald av ekosystem, mångfald av arter och genetisk variation inom arter*.

Biologisk mångfald, baserat på denna definition, är ett brett begrepp som innefattar olika typer av mångfald. Skogen förväntas leverera på flera plan, som kolsänka, som råvarukälla och som livsmiljö. Samtidigt möts skogsägarna av både nationella och internationella krav som inte alltid är lätta att tolka eller leva upp till (Jakobsson et al. 2021). Den komplexa verklighet ligger

till grund för studien, som syftar till att förstå hur svenska skogsägare uppfattar EU:s styrning och vad det innebär för vardagligt brukande av skogen.

För att förstå hur svenska skogsägare uppfattar styrning från EU är det viktigt att beakta det mänskliga beteendet. Mänskligt beteende är ett komplext område med många påverkande och ingående faktorer. Ajzen (2020) beskriver att Theory of Planned Behaviour (**TPB**) kan användas för att förutse och förklara mänskligt beteende. Ajzen (2020) menar även att mänskligt beteende förändras långsamt och att det kan ta tid att få nya beteenden att visa sig. Genom att inkludera TPB kan en bättre förståelse skapas för hur den svenska skogsägaren uppfattar EU:s styrning.

1.2 Problemformulering

En förlust av biodiversitet på en global skala är ett problem som FN behandlar i sin rapport The Sustainable Development Goals report (United Nations Department of Economic and Social Affairs 2023). Förlusten av biodiversitet ger konsekvenser som att ekosystemen blir känsligare och möjligheten att producera olika typer av ekosystemtjänster försämras (Naturvårdsverket u.å.). Drivkrafter bakom förlusten av biodiversitet är klimatförändringar, mark- och vattenanvändning, utsläpp och invasiva arter. Samtliga ovan nämnda faktorer påverkar biodiversitetsförlusten, dock är det ännu oklart vilken eller vilka av faktorerna som har störst påverkan (Jaureguiberry et al. 2022).

Biodiversitetsförlustens många orsaker sträcker sig över flera politiska områden. Pörtner et al. (2023) skriver att beslutsfattare bör beakta denna koppling mellan områden för att skapa och etablera en långsiktig och effektiv plan för att motverka trenden av biodiversitetsförlust. Pörtner et al. (2023) utvecklar vidare med att integrering och samarbete inom relevanta sektorer gällande miljöhänsyn, såsom jordbruk, energi och transport är ett grundläggande krav. En sådan helhetsstrategi kan vända negativa trender.

Komplexiteten av de områden som berörs är inte den enda utmaningen som finns för beslutsfattare av lagar och regler. Skapande av lagar och policy som motverkar denna förlust på ett effektivt sätt möter även utmaningen att skapa acceptans och efterlevnad hos de direkt påverkade. För att öka acceptans kan någon form av incitament eller annan kompensation behöva finnas samt tydlig kommunikation om dess givna fördelar för alla inblandade (Tang & Tang 2014).

Dessa direktiv måste samtidigt efterföljas och motivation behövs hos skogsägare att följa och bidra till att motverka biodiversitetsförlusten. Skogsägare behöver således acceptera och följa direktiv och policy för att effektivt bidra till målet. Deras attityder kring styrning kan påverka efterlevnaden av nya lagar och regler. Liang et al. (2016) belyser att förståelse för värdet av biodiversitet och hur det gynnar alla på lång sikt är centralt. Liang et al. (2016) beskriver vidare utbildning och rådgivning som avgörande faktorer för att öka medvetenheten och främja ansvarsfullt skogsbruk.

Ekosystemen kan försämrats om skogsägaren inte bidrar till att stoppa förlusten av biodiversitet i skogarna. Ekosystem blir svår att restaurera om arterna missgynnats och andra sektorer som är beroende av skogens ekosystemtjänster påverkas negativt, antingen direkt eller indirekt (Norris et al. 2020). Detta understryker vikten av att skapa incitament som

belönar hållbara metoder och bevarandeinsatser samt integrera biodiversitetsmål i skogsbruket (Kärvemo et al. 2021).

Studiens utgångspunkt är art- och habitatdirektivet samt dess svenska motsvarighet artskyddsförordningen. Detta påverkar principen frihet under ansvar och kan begränsa denna princip för skogsägarens brukande. Frihet under ansvar är en grundläggande princip som beskrivs i Skogsvårdslag (1979:429) (1979) samt av Lindahl et al. (2017). Detta innebär att skogsägaren är fri att bruka skogen enligt sina egna önskemål så länge det görs inom lagens ramar. Frihet under ansvar påverkas därmed av art och habitatdirektivet på grund av att principen endast jobbar inom lagens ramar. Detta kan därmed skapa möjligheter men även utmaningar för skogsägare när lagarna förändras som förenklat eller försvårat brukande av den egna skogen.

Enligt frihet under ansvar är skogsägaren ytterst ansvarig vilket beskrivs av Skogsstyrelsen (2025). Skogsägaren måste därmed besitta kunskap om hur brukandet påverkar arter och naturtyper för att bruka sin skog på ett lagligt sätt. På grund av den stora grad av frihet som principen ger är det ett väldigt stort ramverk som måste förstås av den som brukar skogen (Skogsstyrelsen 2025b). Den stora mängden nödvändig kunskap inom detta kan därmed bli överväldigande för den skogsägare som är mindre insatt och där kan vägledning och rådgivning genom ett tajtare ramverk av lagar och policy kunna önskas.

Trots att privata skogsägare förvaltar en stor andel av Sveriges skogsmark är deras perspektiv ofta underrepresenterade i forskningen, särskilt när det gäller hur de uppfattar styrning från EU kring art- och biodiversitetsfrågor. Skogsägare kan utifrån ses som en stor homogen grupp eftersom alla i grunden brukar skog enligt Rivière & Caurla (2020). Skogssektorn i Skandinavien har en mycket stor och integrerad industri där privata skogsägare spelar en avgörande roll. Nuvarande modeller och analyser som behandlar dessa länder tenderar dock att fokusera mer på större industriella processer och uttag av biomassa (Rivière & Caurla 2020).

Verkligheten är dock en annan då det privata skogsbruket är ett komplext område som kan utövas på många olika sätt av skogsägaren för att uppnå olika mål och med olika åtgärder (Fries et al. 1998). Komplexiteten i skogsbruket med många tillgängliga skötselsystem och personliga mål bidrar till att individuella privata skogsägare är unika i sitt brukande samt målsättning med sin skog. Gruppen är på grund av detta stor och heterogen med olika bakgrunder, målsättningar och brukande. Dessa skiljande faktorer gör att varje skogsägare är unik i sin ståndpunkt och brukande (Haugen et al. 2016).

Detta skapar en utmaning för beslutsfattare på både nationell och EU- nivå, som riskerar att utforma direktiv, lagstiftningar och styrmedel med otillräcklig förståelse för hur dessa tas emot av dem som berörs direkt (Nilsson et al. 2008). Genom att undersöka skogsägars attityder och förhållningssätt till reglering samt deras syn på olika typer av incitament, kan studien bidra till en mer välgrundad policyutformning. Resultaten från studien hoppas kunna ligga till grund för hur olika handlingsalternativ uppfattas av privata skogsägare, och om kompensation eller andra åtgärder behövs för att etablera legitimitet, acceptans och efterlevnad. Resultaten skapar även möjlighet att utveckla och bredda kunskapsbanken inom detta ännu relativt outforskade forskningsområde, i så väl svenska som internationella skogsrelaterade kontexter.

1.3 Syfte och avgränsningar

1.3.1 Syfte

Studien syftar till att undersöka och tydliggöra vilka attityder svenska skogsägare har gentemot regleringar kopplade till naturvård samt hur styrning kring art- och biodiversitet från EU uppfattas på individnivå. För ytterligare förståelse vill studien dessutom utforska om och hur olika typer av incitament påverkar inställningen till styrning samt skapar motivation att bidra. Genom semistrukturerade intervjuer syftar studien att bidra med en djupare förståelse för de konflikter och möjligheter som uppstår i skärningspunkten mellan nationellt skogsbruk och internationell miljöpolitik.

Forskningsfrågorna är grundade utifrån det konceptuella ramverket och har utgångspunkt i de fyra ingående faktorerna. Dessa är grunden för intervjufrågornas uppställning och struktur. Dessa faktorer är inställning till beteendet, subjektiva normer, upplevd- och faktisk beteendekontroll samt incitament. Intervjufrågorna återfinns i bilaga 2.

1.3.2 Forskningsfrågor

Genom en fallstudie som genomförs genom intervjuer med svenska privata skogsägare ämnar studien besvara följande forskningsfrågor:

- *Vad är privata skogsägars inställning till en förändrad styrning och reglering på det svenska skogsbruket från EU inom art- och biodiversitetsområdet?*
- *Hur uppfattar svenska skogsägare EU:s styrning kring art- och biotopskydd, och hur påverkar detta deras syn på sitt ägande och brukande av skogen?*

1.3.3 Avgränsningar

Studien fokuserar på privata skogsägare i Sverige som i viss mån eller helt är självverksamma, det vill säga att de utför viss del av skogsbruksåtgärder själv, så som plantering och röjning. Minst 40% av skogsägarens fastighet ska bestå av skog som aktivt sköts, för såväl ekonomiska som icke ekonomiska värden.

Studien är en fallstudie vilket innebär att resultatet gäller för detta specifika fall och inga generella slutsatser kan dras om skogsägars inställning generellt.

2 Teori

Kapitel 2 innehåller de teorier som valts ut för att bättre kunna förklara hur skogsägares attityder kring en ökad styrning från EU ser ut. Teorierna används i kombination för att skapa en konceptuell ram för studien.

2.1 Introduktion

Detta kapitel presenterar den teoretiska grunden för studien. Theory of Planned Behaviour (TPB) introduceras, som förklarar hur avsikten till handling formas utifrån tre centrala faktorer: inställning till beteende, subjektiva normer och upplevd kontroll (Ajzen 2020). TPB kompletteras med incitamentteorin, som belyser hur olika belöningar och drivkrafter kan förstärka eller försvaga motivationen att utföra ett visst beteende (Bandhu et al. 2024).

Tillsammans skapar teorierna ett konceptuellt ramverk som inte bara hjälper till att strukturera insamlingen av empiri, utan också skapar möjligheten för en djupare analys av hur skogsägare förstår, värderar och agerar i relation till styrning från EU. Kapitlet mynnar ut i en egen modell där TPB och incitamentteorin sammanförs för att analysera attityder till styrning från EU.

Som skogsägare finns det många olika faktorer som kan påverka hur skötsel utformas i den enskilda skogen. Skogsägare är också människor som har grundläggande förhoppningar, förväntningar och krav vilka kan variera. För att närmare studera mänskligt beteende och hur detta kopplar till styrning appliceras Theory of planned behavior samt incitamentteorin.

För att förstå hur skogsägare förhåller sig till en ökad styrning från EU krävs en djupare insikt i vad som påverkar människors attityder och beteenden. Människans beslut formas bland annat av normer, upplevda möjligheter och yttre incitament som kan ses i det konceptuella ramverket, se figur 1. Därav kan besluten som tas påverkas i oväntade riktningar. I ett sammanhang där hållbarhetsmål och regleringar påverkar vardagen för skogsägare blir det därför avgörande att teoretiskt förstå hur attityder skapas och förändras.

2.2 Theory of planned behaviour

Ajzen, (2020) beskriver att TPB grundar sig i en definition om beteendet som är av intresse, det vill säga vad som skall utföras. Detta innebär att ett mål identifieras, utförandet planeras för att nå målet, kontexten för beteendet förutses, samt planeras tidsramen för utförandet. Samtliga av dessa ingående delar kan definieras i olika nivåer av generalitet och perspektiv. När alla delar av beteendet är definierade, måste alla andra aspekter av beteendet falla inom dessa definierade gränser. Ajzen (2020) beskriver detta som ”principle of compatibility”, vilket innebär att alla ingående delar måste funka tillsammans för att teorin ska vara applicerbar.

Ajzen (2020) beskriver att föregångaren till utförandet av beteendet är avsikten att utföra beteendet. Desto starkare avsikten är att utföra beteendet, ju större är chansen att ett utförande faktiskt sker. Dock påverkas avsikten att utföra något av väntade eller oväntade begränsningar som till exempel bristande resurser, pengar och tid samt en avsaknad av nödvändiga färdigheter, detta kallas faktisk beteendekontroll. Med detta menas att individers faktiska

kontroll över utförandet av beteendet beror på deras förmåga att överkomma sådana begränsningar. Ajzen (2020) hävdar med detta resonemang att desto större kontroll individen har över beteendet, desto större är sannolikheten att avsikten leder till ett faktiskt utförande.

Ajzen (2020) förklarar vidare att det utöver detta finns det tre ingående faktorer som påverkar avsikten att utföra ett givet beteende. Dessa är ”inställning till beteendet” (attitude toward the behaviour), ”subjektiv norm” (subjective norm) och ”upplevd beteendekontroll” (perceived behavioral control). Dessa faktorer påverkar både varandra samt avsikten att utföra ett visst beteende positivt eller negativt. Ju mer positivt dessa faktorer påverkar avsikten, ju större är sannolikheten att utförandet av beteendet faktiskt kommer att ske, dock blir det faktiska utförandet endast en verklighet när den upplevda kontrollen är stark nog.

Bosnjak et al. (2020) beskriver likt Ajzen (2020) att enligt TPB är avsikten att utföra ett visst beteende är starkare desto mer positiv inställningen till beteendet, den subjektiva normen och den upplevda beteendekontrollen är. Upplevd beteendekontroll beskrivs kunna fungera som en proxy för faktiskt kontroll och kan användas av individen som en måttstock för hur mycket kontroll som egentligen finns. Studierna som analyserats i Bosnjak et al. (2020) visar att TPB är en teori som ständigt utvecklas med justeringar och tillägg och är en användbar ram för att förstå olika beteenden.

Nedan ges en djupare beskrivning av de tre ingående faktorerna och hela teorin modelleras i slutet av kapitlet, se figur 1.

2.2.1 Inställning till beteendet

Den första faktorn som påverkar avsikten att utföra beteendet är inställning till beteendet, se figur 1. Grunden i denna faktor är att det finns någon typ av värdeförväntning vid utförande av beteendet. Ajzen (2020) beskriver denna faktor som en matematisk funktion av lättillgängliga förväntningar om beteendets troliga konsekvenser, även kallat beteendeförväntningar. Beteendeförväntningar är en individs subjektiva sannolikhet att utförandet av ett givet beteende kommer att leda till ett givet resultat eller upplevelse. Exempelvis att bära skyddskläder (beteendet) kan skydda dig vid en olycka (resultat) eller kan vara obekväma (upplevelsen).

Summerat är att beteendeförväntningar bildar teoretiskt en positiv eller negativ attityd till beteendet, beroende på det förväntade resultatet och upplevelsen. Individens attityd till ett visst beteende formas av en sammanvägd bedömning av des förväntade för- och nackdelar, vilket i sin tur påverkar avsikten att utföra beteendet i en positiv eller negativ riktning (Ajzen 2020).

2.2.2 Subjektiv norm

Den andra faktorn som påverkar avsikten är den subjektiva normen, se figur 1. Den subjektiva normen brukar delas in i två delar, ”föreliggande” normer (injunctive) och ”beskrivande” normer (descriptive). Ajzen (2020) beskriver att föreliggande normer är förväntningar och den subjektiva sannolikheten att en given utomstående individ eller grupp, exempelvis familj, arbetskollegor eller partner godkänner eller förkastar utförandet av ett beteende.

Beskrivande normer är den egna misstanken att dessa personer i din omgivning redan utför beteendet själva. Ajzen (2020) förklarar att båda typerna av normer bidrar till helhetsintrycket

eller subjektiva normen av den sociala inställningen till ett visst beteende. Helhetsintrycket av detta bidrar positivt eller negativt till avsikten att utföra beteendet.

2.2.3 Upplevd beteendekontroll

Sista faktorn som påverkar avsikten är upplevd beteendekontroll, se figur 1. Detta antas vara baserat på lätt tillgängliga kontrollförväntningar. Dessa förväntningar behandlar närvarandet av faktorer som kan möjliggöra eller förhindra utförandet av beteendet. Kontrollfaktorer inkluderar pengar, tid, färdigheter som behövs etc. En kontrollförväntning definieras som en individs subjektiva sannolikhet att en möjliggörande eller förhindrande faktor kommer att vara närvarande vid utförandet av beteendet (Ajzen 2020). Varje kontrollfaktor har någon form av möjliggörande eller förhindrande aspekt som sedan bidrar positivt eller negativt till avsikten att utföra beteendet. Den upplevda beteendekontrollen kan även fungera som en indikator för hur mycket faktisk beteendekontroll som i praktiken kommer att finnas vid utförandet (Bosnjak et al. 2020).

2.2.4 Faktisk beteendekontroll

Faktisk beteendekontroll syftar på individens verkliga möjligheter att utföra ett beteende, oberoende av upplevd kontroll, se figur 1. Upplevd beteendekontroll handlar om vad individen tror sig kunna göra, medan faktisk beteendekontroll behandlar de resurser, färdigheter och externa faktorer som i praktiken avgör om beteendet kan genomföras (Ajzen 2020).

Ajzen (2020) lyfter även att om en individ har stark avsikt att agera, samt upplever hög kontroll, kan faktiska faktorer som tidsbrist, brist på kunskap eller ekonomiska begränsningar fortfarande hindra beteendet från att genomföras. I sammanhang där faktisk beteendekontroll är låg, spelar upplevd kontroll mindre roll – viljan finns, men förutsättningarna saknas.

2.3 Incitamentteorin

Bandhu et al. (2024) förklarar att incitamentteorin först beskrevs av Clark Hull 1943. Hull beskrev här att beteende är en funktion av drivkraft vilket skapar ett psykologiskt stadiet av behov och incitament, vilket är de positiva eller negativa värdena i den situationen. Incitament kan vara både positiva, negativa, externa eller interna. Externa incitament kan vara pengar och interna kan vara hunger. Bandhu et al. (2024) förklarar att teorin används för att beskriva ett spektrum av beteenden som exempelvis drogproblem, konsumentval eller arbetsmotivation. Artikeln pekar också ut att teorin förenklar det mänskliga beteendet en aning och menar att det finns andra faktorer än just incitament som påverkar om en individ kommer engagera sig i ett visst beteende (Bandhu et al. 2024).

Teorin beskriver hur beteende påverkas av när- eller frånvaro av ett sådant. Ett incitaments närhet och storlek kan påverka beteendet, detta genom att höja en viss handlings värde eller ett resultat. Detta ökar motivationen att engagera sig i beteendet. Bandhu et al. (2024) utvecklar vidare att en organism försöker att maximera sin nytta och minimera skada vid val av alternativ.

Skogsägare är ofta exponerade för olika typer av incitament, så som ekonomiska. Exempel på dessa typer av incitament är externa som pristillägg på virke som de levererar till industrin. Certifieringspremie är ett exempel på ett incitament för att skogsägare ska bedriva ett certifierat skogsbruk och bidra till ett hållbart samhälle genom en hållbar produktion av råvara i samtliga aspekter (Södra u.å.).

2.4 Beteendeförändring

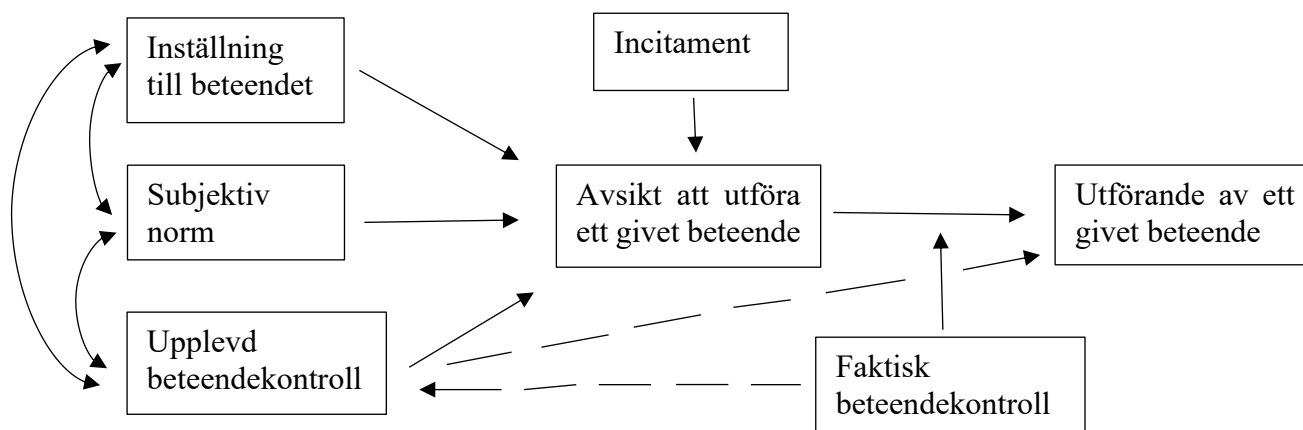
Tummers (2019) förklarar att för att effektivt skapa acceptans hos befolkningen vid implementering av en ny policy är det viktigt att det finns politiskt, organisatoriskt och personligt stöd. Ytterligare påpekas att delaktighet från nyckelintressenter och berörda grupper som en viktig faktor för en lyckad implementering. Tummers (2019) förklarar vidare att för att effektivt se hur stöd och effektiv policy är kan följande kriterier användas: *effektivitet, politiskt stöd, organisatoriskt stöd och personligt stöd*. Genom att analysera stödet och effektiviteten av beteendeförändring undviker regeringar och andra institutioner som implementerar lagar att anses manipulera utan brett stöd från berörda parter (Tummers 2019).

2.5 Konceptuell ram

Modellen som nedan illustreras är en modell som integrerar både incitamentteorin och TPB. Faktorn incitament har lagts till som en faktor som kan påverka avsikten att utföra ett beteende. I detta fall innefattar beteendet att acceptera eller förkasta ökad styrning från EU, se figur 1.

TPB belyser att det finns i huvudsak tre faktorer som påverkar attityden till att utföra ett visst beteende: *Inställning till beteende, subjektiv norm och upplevd beteende kontroll* (Ajzen 2020). Faktorerna belyser att det är både individens syn på beteendet, hur omgivande individer ser på beteendet samt hur individen upplever sin möjlighet att utföra beteendet. Samtidigt visar incitamentteorin att beteende kan påverkas av olika typer av incitament (Bandhu et al. 2024). Därför har modellen för TPB utvidgats med incitament eftersom resultatet kan förändras när sådana introduceras. Data till studien kommer att samlas in utifrån samtliga påverkande faktorer som presenteras i Figur 1 och de kommer även att forma intervjufrågorna för att täcka samtliga områden.

För att få en bättre bild över skogsägarens attityd på en ökad styrning från EU, summeras dessa teorier till en modell för att skapa en djupare och bredare bild över attityder och hur de formas. Incitament kan vara svårt att få in på samtliga områden i intervjun och därför kommer det att integreras i den del som anses mest kompatibel. I nästa kapitel kommer metoden som används för studien att framföras.

Figur 1. TPB modell modifierad med påverkan av incitament (baserat på Ajzen 2020).

I Figur 1 illustreras det konceptuella ramverket vilket är en kombination av TPB och incitamentteorin. Ramverket ligger till grund för att bättre förstå de ingående faktorer som påverkar skogsägarens avsikt att utföra ett beteende.

3 Metod

Under följande kapitel återfinns samtlig information om val av metod och utförande. Metodens relevans till problemet, kriterier för deltagarval, datainsamling, analysmetod samt etik och kvalitetssäkring beskrivs och utvärderas.

3.1 Forskningsdesign

Studien har utförts med en flexibel design som kännetecknas av en ständig utveckling under projektets gång snarare än att vara fastställd i förväg som beskrivet av Robson & McCartan (2016). Empiri har samlats in för att sedan generera en teori. Den ontologiska inriktningen hade en konstruktionistisk ståndpunkt vilket ämnade att generera kunskap utifrån deltagarnas perspektiv. Den epistemologiska inriktningen var tolkningsperspektivet där studien lyfte fram och analyserade tolkningar av ökad styrning från EU på de privata skogsägarna. En studie med flexibel design är högst relevant eftersom det är skogsägarens åsikter, perspektiv och upplevelser som är aktuella att studera kring deras attityd kring en ökad styrning från EU.

En stor fördel med en flexibel design var att den fokuserar på just deltagarperspektiv och teoribildning enligt Robson & McCartan (2016). Studien har ämnat att få insikt i hur skogsägare som är den yttersta spetsen för art- och biodiversitetshänsyn såg på en ökad styrning från EU och där var en fast metod inte av intresse. Däremot har flexibel design nackdelar så som att det blir mer komplicerat att generalisera resultaten då det är mycket kontextberoende och risken för bias blir högre än en fast design (Robson & McCartan 2016). Denna studie ämnar dock inte att generalisera på en större population, därav utgör denna faktor inte ett problem.

3.2 Litteraturgranskning

Genom att granska befintlig litteratur kunde hål och outforskade områden identifieras, bidrog till en fördjupad analys och även bidra till att utveckla ny kunskap (Robson & McCartan 2016). För att skapa ett relevant ramverk för studien har litteratur som kopplar till olika beteendevetenskaper och vad som kan påverka beteenden sökts fram.

Databaser som använts för att söka fram litteraturen har varit Web of Science, SLUpub och Primo. Teman som söktes på var *Forest*, *Forest Owners*, *EU* och *Behavior*. Följande svenska sökord användes även *Skog*, *Skogsägare*, *EU* och *Beteende*. Området kring skogsägare var relativt begränsat i utbud av relevant litteratur, dock återfanns mycket litteratur inom beteende området. Artiklarna som använts är granskade av andra forskare och var relativt välciterade för att säkerhetsställa trovärdigheten. Även andra relevanta skogsrelaterade källor har använts som ansetts trovärdiga. I litteraturgranskningen kunde vi inte hitta någon litteratur som direkt behandlade privata skogsägares inställning till styrning från EU inom art- och biodiversitetsområdet.

3.3 Fallstudie

För att kunna beskriva ett problem likt det denna studie ämnade att undersöka var en fallstudie relevant. Fallstudier går ut på att empiriskt studera en individ, grupp eller organisation som anses intressant för frågan som ska studeras. Robson & McCartan (2016) ger flera exempel på områden där en fallstudie kan vara användbar och däribland hittar vi både beteende och psykologi. Fallstudier har till fördel att kunna analysera flera faktorer samtidigt som en grupp behandlas eftersom det finns både individuella faktorer och grupp faktorer. I fallstudier sker ofta analysen och datainsamlingen samtidigt. Detta i kombination med en flexibel design skapar möjlighet för fylliga och relevanta data samt resultat enligt Robson & McCartan (2016).

3.3.1 Val av fall och analysenhet

I forskning där en flexibel design används baseras urvalet på studiens syfte (Robson & McCartan 2016). Skogsägare valdes som fall främst av två anledningar, att det är de som påverkas direkt av styrningen inom miljöpolitiken från EU och att det är de som utövar miljöhänsynen i praktiken. Biodiversitetskrisen påverkar alla och det gör även de efterföljande regelverken vilket i sin tur påverkar skogsägarens attityd på en förändrad styrning från EU. Biodiversitetskrisen är inget nytt fenomen och utvecklingen är väl känd och konsekvenserna har etablerat sig både ekologiskt och politiskt (Secretariat of the Convention on Biological Diversity 2000). För projektet var analysenheten attityden eller beteendet som kopplar till en förändrad styrning från EU inom art- och biodiversitetsområdet.

3.3.2 Datainsamling

Metoden som har använts för datainsamling var semistrukturerade intervjuer med privata skogsägare. Urvalet var ett bekvämlighetsurval där kontakt med dessa skogsägare gjordes genom en intresseenkät (se Bilaga 1) där det kort förklarades vad studien ämnade undersöka. Denna information utformades kort och neutralt. Detta för att inte ge en vinkling av studiens syfte och forskningsfrågor. I enkäten ombads intressenterna att fylla i sina kontaktuppgifter och lite kort information om deras skogsägarande. Denna information inkluderade var i landet deras fastighet är belägen, hur stor den är, hur stor del av hela fastigheten som är brukad skog samt i vilken grad de är självverksamma. I enkäten delades storleken på fastigheterna upp i tre klasser, 0–50.9 ha, 51–100.9 ha och 101+ ha. Även geografien delades upp i tre grupper vilka var Norrland, Svealand och Götaland. Denna enkät publicerades i skogsägargrupper på Facebook som exempelvis grupperna ”Självverksamma skogsägare”, ”Vi som är skogsägare” och ”Småskaligt skogsbruk”.

Av de 22 som svarade på intresseenkäten var två kvinnor, motsvarande 9% av samtliga svarande. Skogsstyrelsen (u.å.) visar att det är betydligt mindre del av Sveriges skogsägare som är kvinnor (39%) jämfört med andel män (61%). Detta kan ha inverkan på att inte fler kvinnor svarade eller hittade intresseenkäten. På grund av att urvalet baserades på areal och geografi togs kön inte med som en faktor, vilket resulterade i att de som blev slumpade för intervju endast var män. Notera att i rapporten har samtliga deltagare fått pseudonym för att hållas anonyma.

Av samtliga som svarade på intresseenkäten valdes följande individer ut för att delta i intervju, se Tabell 1. Den primära faktorn som deltagarurvalet baserades på var areal och

sekundärt geografi. Inom storleksklasserna slumpades det fram två personer av de 22 som svarade på intresseenkäten. Urvalet resulterade i totalt sex deltagare, två deltagare i varje storleksklass där tre deltagare var från Götaland respektive Norrland.

Tabell 1. Deltagande skogsägare, storleksklass, geografi samt intervjudatum

Namn	Fastighetsreal (Ha)	Geografi	Intervjudatum
"Johan"	> 101	Norrland	2025-05-02
"Anders"	< 50.9	Norrland	2025-04-29
"Emil"	< 50.9	Norrland	2025-05-02
"Alexander"	> 101	Götaland	2025-05-06
"Peter"	51–101	Götaland	2025-05-07
"Josef"	51–101	Götaland	2025-05-08

I Tabell 1 redovisas samtliga deltagare som slumpades fram för intervju utifrån de som intresseanmält sig via enkäten. Det redovisas även vilken storleksklass och geografi skogsägaren tillhör samt vilket datum som intervjun hölls.

Inför intervjuer på Microsoft Teams med de utvalda deltagarna gjordes en intervjumall (se Bilaga 2) som skickades till skogsägare inför intervju. Denna intervjumall var uppdelad utefter det konceptuella ramverket med frågekategorier. Frågekategorierna var bakgrundsfaktorer, övergripande frågor, inställning till beteendet, subjektiv norm, upplevd beteendekontroll samt faktisk beteendekontroll. Frågorna skrevs neutralt för att undvika att dessa skulle upplevas som vinklade eller ledande. Intervjun anpassades och utvecklades sedan utefter riktningen av respondentens svar i enlighet med den semistrukturerade utformningen. Deltagarna fick därmed tid att förbereda sina svar så att intervjuerna skulle flyta på, samt att vissa frågor kunde behöva mer betänketid för att få ett bra svar.

Robson och McCartan (2016) beskriver att fördelar med att använda semistrukturerade intervjuer inkluderar att nya perspektiv kan upptäckas. Dessutom etableras direktkontakt med deltagaren och icke-verbal kommunikation som till exempel kroppsspråk, ansiktsuttryck och reaktioner kan noteras. Det blir även mer inkluderande för deltagare med till exempel läs- och skrivsvårigheter.

Robson och McCartan (2016) förklarar vidare att nackdelar med semistrukturerade intervjuer inkluderar bland annat att risken för påverkan från intervjuaren är högre än vid till exempel enkäter. Detta på grund av att deltagaren ser intervjuaren och kan känna press att svara på ett visst sätt. Fler svårigheter inkluderar att nå ett representativt urval då färre svarande kan delta, samt att det kan vara svårt att standardisera svaren då dessa blir mycket kontextberoende. Intervjutrötthet hos deltagare vid långa sessioner är också en felfaktor (Robson & McCartan 2016).

3.4 Kriterier för deltagarval

De kriterier som respondenterna skulle möta för att delta var att;

1. Äga en fastighet i Sverige där minst 40% av den totala arealen var skogsmark som aktivt brukades för antingen ekonomiska eller icke-ekonomiska värden.
2. Vara åtminstone något självverksam i sitt brukande av fastigheten.

Med att skogsägaren skulle vara i viss mån självverksam menades att skogsägaren själv skulle utföra en del av de centrala åtgärderna i sitt skogsbruk som till exempel röjning och plantering. Detta gjordes för att öka sannolikheten av att deltagarna skulle ha insyn i skogsbrukande på sin fastighet och ha viss praktisk erfarenhet av hur krav och regleringar i de olika åtgärderna implementerades. Häggqvist et al. (2014) beskriver att skogsägare som i någon grad är självverksam har högre kunskap om skogsbruk. Det visas även att oavsett vilken ägar-kategori som skogsägaren tillhörde visade självverksamma skogsägare en högre nivå av skoglig kompetens. Häggqvist et al. (2014) påpekar även att det inte bara är praktiskt arbete som kan beaktas som självverksamhet utan också skogligt relaterat kontorsarbete.

För studien antogs det att skogsägare som inte själva utför åtgärder i sitt skogsbruk saknar den insyn i de praktiska möjligheterna och begränsningarna i skogsbruket så som en självverksam skogsägare skulle ha. Antagandet innefattade även att dessa självverksamma individer skulle ha ett större intresse för de andra åtgärder som utförts i deras skog, som till exempel gallring och slutavverkning.

3.5 Analysmetod

Det konceptuella ramverket användes för att analysera deltagarnas svar. Svaren granskades mot de faktorer som ramverket pekat ut som påverkande av avsikten att utföra ett givet beteende. Anledningen till denna analysmetod var att se vilken av de påverkande faktorerna som hade störst påverkan på avsikten att utföra beteendet.

Intervjumaterialet sammanställdes genom att inspelningarna av intervjuerna lyssnades igenom samt att de svar som antecknats under intervjun skrevs rent och bekräftades. Svaren förankrades genom att under intervjuerna ställdes frågor för att bekräfta svarens innebörd. Detta för att bekräfta att svaret tolkats på rätt sätt.

Dataanalysen gjordes med reflexivitet i åtanke. Att anta ett reflexivt förhållningssätt innebar att forskaren reflekterade över sin forskningsmetod, personliga värderingar och hur dennes beslut och närvaro i datainsamlingen kan ha påverkat resultatet (Bryman & Bell 2017). Utformningen av studien innehöll flera tänkbara sätt där vi som forskare kan ha påverkat deltagarna på olika sätt. Reflexiviteten vidhölls genom hela arbetet för att visa vår medvetenhet om denna felkälla samt öka trovärdigheten på studien i sin helhet.

3.6 Etik och kvalitetssäkring

För att försäkra sig om kvalitén på data hölls alla intervjuer på samma sätt. Detta innebar att alla intervjuer hölls via videosamtal och följde samma grova struktur och alla svarande fick samma huvudsakliga frågor. Utöver att vara den logistiskt bästa lösningen fyllde distanssamtalen även funktionen att ta bort en stor felfaktor. Denna felfaktor innebar att deltagarnas svar kunde blivit annorlunda om mötet hade varit på plats som beskrivet av Robson & McCartan (2016). Detta för att det kunde känts obekvämt eller pressat med möten på plats. För att kvalitetssäkra intervjuer påpekar Robson & McCartan (2016) vikten av struktur under intervjun. Detta skapades genom att deltagare fick ta del av samma intervjumall (bilaga 2) innan varje intervju så att alla fick samma möjlighet att förbereda sina svar och inte känna sig oförberedda.

Redan vid första kontakt genom intresseenkäten förklarades syftet med studien i stort och deltagarens roll. Respondenterna informerades i enkäten att de skulle vara anonyma i rapporten där de fått andra namn och arbetet i stort för alla utom de skrivande studenterna och deras handledare. Även detta kunde leda till att deltagaren ger mer ärliga svar då de inte direkt kopplas till det de säger i efterföljande rapport.

För att göra studien så tydlig och etisk som möjligt från början gjordes det tydligt att samtalen spelas in för analys och att dessa raderas när denna uppsats är färdig. Om deltagaren under arbetets gång ångrade sig om sitt deltagande skulle samtal, kontaktuppgifter, svar och dylikt direkt raderas och inte användas i efterföljande rapport. Robson & McCartan (2016) tydliggör vikten av att beskriva de etiska aspekterna och hur deltagarens uppgifter behandlas i arbetet för att skapa trygghet.

Det säkerställdes i enkäten att deltagaren förstått detta genom en obligatorisk fråga där intressenterna var tvungna att svara ja eller nej. Frågan var formulerad med efterföljande beskrivning som;

***”Jag förstår vad arbetet går ut på och vad min roll i arbetet som skogsägare innebär
Inskickande av detta formulär med kontaktuppgifter ses som påskrivet medtycke att
eventuellt bli intervjuad i arbetet och att svaren som ges vid intervjuer får användas i
arbetet och efterföljande rapport om deltagaren inte under arbetets gång meddelar att
man vill dra sig ur i vilket fall personliga uppgifter, svar, inspelade intervjuer och
liknande kommer att raderas”***

(Intresse att vara med i kandidatarbete, 2025, Bilaga 1).

3.6.1 Riskanalys

Identifierade risker med arbetet var att på grund av att studien utfördes med videosamtal och inte fysiska möten så finns det inte någon garanti att personen i fråga egentligen äger skog och kan ha förfalskat denna information. För att minimera denna risk lades intresseenkäten endast ut i grupper med skogsrelaterade och skogägande teman. Vid analys av deltagarnas svar togs detta i beaktning då vi inte kan verifiera att de inlämnade uppgifterna är helt korrekta.

På grund av vår flexibla forskningsdesign så fanns det även vid analys av data en risk för bias då urvalet var relativt litet och svaren är mycket kontextberoende. Detta gjorde att reflexiviteten

var mycket viktigt vid analys av svaren för att säkerställa arbetets trovärdighet (Robson & McCartan 2016). För att bemöta nackdelar med semistrukturerade intervjuer som diskuterat i del 3.3.2 anpassades studien genom att intervjuerna hölls endast i kortare sessioner för att undvika intervjuuttrötthet. Intervjuerna hölls dessutom på distans för att undvika att deltagarna skulle känna sig stressade av forskarnas närvaro samt att alla deltagande fick ta del av samma mötesplanering och fick samma frågor ställda till sig för att underlätta i standardisering.

En risk som identifierades tidigt i projektet vid utformningen av intresseenkäten var att vi inte skulle få tillräckligt många svar för att uppfylla den fördelning som önskas i studien. På grund av detta etablerades en reservplan som innebar att göra någon form av bekvämlighetsurval och sedan ett snöbollsurval för att få ihop tillräckligt många deltagare. Studien har inte som syfte att kunna generaliseras på större populationer, därav sin flexibla design (Robson & McCartan 2016). Denna reservplan visade sig inte behövas då intresseenkäten fick tillräckligt många respondenter.

Tekniska problem är också en stor risk vid digitala möten som till exempel internetproblem, problem med ljud eller kameror. Det vi kunde kontrollera inom detta var att vår egen utrustning var godtagbar och funktionell och fick anta att även deltagarnas utrustning var det.

4 Empirisk bakgrund

Följande kapitel ger bakgrunden till den empiri som valt att studeras. Hållbar utveckling, internationella initiativ och nationella tillämpningar samt bakomliggande utveckling. Svenska modellen för skogsbruk och hur svensk naturvård utövas behandlas också.

4.1 Hållbar utveckling och politiska ramar

En hållbar framtid med de tre hållbarhetsaspekterna ekologi, ekonomi och sociala värden ställer allt högre krav på samhället. Hållbar utveckling introducerades först som ett begrepp av Lester R. Brown år 1981 (*World Commission on Environment and Development* 1987). Hållbar utveckling definierades av Gro Harlem Brundtland som ledde FN:s världskommission för miljö och utveckling som;

”Hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov”

(Brundtland 1987, sid.37)

I takt med att hållbar utveckling har fått tagit mer plats i debatten har trycket på skogen ökat för att producera förnybara samt hållbara råvaror och varor. Med den tidigare definitionen som utgångspunkt kan en hållbar råvara eller vara definieras som att den inte äventyrar framtida generationers möjlighet att tillgodose deras behov, samtidigt som den tillgodoser dagens behov. Förnybara varor definieras som att de hela tiden naturligt förnyas och inte kommer att ta slut. Sammanvägt med dessa resonemang kan en råvara eller vara antingen bli hållbar eller förnybar eller båda två (Stora Enso u.å.). Sammanvägt med dessa resonemang kan en råvara eller vara antingen bli hållbar eller förnybar eller båda två. Dock kan inte resonemanget föras att en förnyelsebar råvara eller vara alltid är hållbar endast på grund av att den är förnyelsebar.

Hållbarhet och en hållbar framtid är något som finns på samtliga politiska nivåer så som FN med sina 17 hållbarhetsmål, EU med den gröna given (The Green Deal) och de svenska miljö kvalitetsmålen (Sveriges miljömål u.å.). Den gröna given är ett ramverk som ska styra Europa mot en mer hållbar framtid. Nyckeldelarna i ramverket är att Europa ska vara klimatneutralt senast 2050, åtminstone 55% lägre netto utsläpp vid 2030 jämfört med 1990 års nivåer och att det ska planteras 3 miljarder nya träd (European Commission 2021). Sverige har 16 miljö kvalitetsmål och har etappmål inom områden som biologisk mångfald, avfall och luftföroreningar. Etappmålen finns för att säkerhetsställa att arbetet mot de 16 målen går i önskad riktning (Sveriges miljömål u.å.). Samtliga nivåers mål strävar att skapa en mer hållbar framtid som inte äventyrar framtida generationers resursbehov.

Naturvårdsverket (2024) beskriver hur medlemsländerna ska bidra för att nå de ambitiösa ovan nämnda målen och detta genom EU:s gemensamma miljöpolitik, vilket inkluderar områden som vatten, biologisk mångfald, utsläpp och energi. Biologisk mångfald, utsläpp och energi är även områden som har stark koppling till skog och dess produkter. Åtgärder i skogsbruket påverkar de arter som befinner sig i området samt att skapa och förädla råvaran kräver energi och genererar utsläpp. Skogspolitiken inom EU är i dagens läge inte gemensamt

reglerad, miljöpolitiken påverkar i stället skogsbruket indirekt genom dessa områden (Skogsstyrelsen 2025).

4.2 Internationella perspektiv för biologisk mångfald

Första gången som biodiversitet blev en internationell sakfråga var när världens ledare träffades under FN:s Earth Summit i Rio de Janeiro 1992 (Secretariat of the Convention on Biological Diversity 2000). Mötet hade som huvudsyfte att länderna skulle enas om en övergripande strategi över hållbar utveckling. En av de viktigaste punkterna inom strategin var konventionen om biologisk mångfald (Convention on Biological Diversity) vilket fastslog att samtidigt som den ekonomiskt hållbara utvecklingen utförs ska naturens ekologiska underliggande faktorer bevaras. The Secretariat of the Convention on Biological Diversity (2000) (vidare benämnt sekretariatet) beskriver konventionens tre huvudmål vilka är: bevarande av biodiversitet, hållbart användande av dess komponenter samt att nyttan av dess genetiska resurser ska fördelas jämnt.

Bakomliggande orsaker till att konventionen utformats beskrivs av sekretariatet (2000) som att arter i naturen har försvunnit med 50–100 gånger snabbare takt än naturligt. En anledning som lyfts fram är att markanvändning har lett till att land och vattenekosystem har försämrats. Samtidigt belyser de även att klimatförändringarna har stor påverkan på hur snabbt vi tappar biodiversitet. Förlusten av biodiversitet ger konsekvenser att ekosystemen inte har samma förutsättning att producera ekosystemtjänster. Sekretariatet (2000) argumenterar vidare att förlusten av biodiversitet kan ge kulturella konsekvenser.

Konventionen av biologisk mångfald har således lett till direktiv på EU-nivå, som exempelvis EU:s art- och habitatdirektiv. Direktivet 92/43/EEG är omfattande och har införts till följd av utvecklingen av hållbarhet och biodiversitetshänsyn som beskrivs av Europeiska Gemenskapernas Råd (1992). Direktivet har utformats utefter att det har skett en försämring av livsmiljöer och att ett ökat antal vilda arter är hotade i naturen. Vidare beskrivs att de hotade livsmiljöerna och arterna utgör en del av gemenskapens naturliga arv och hotet mot dessa ofta är gränsöverskridande (Europeiska Gemenskapernas Råd 1992).

Eide (2024) skriver att art- och habitatdirektivet har som mål att motverka förlust av biologisk mångfald och har antagits i samtliga av EU:s medlemsländer. Direktivet listar arter och naturtyper som är av värde att bevara för att säkra den biologiska mångfalden inom EU. Det beskriver även konceptet gynnsam bevarandestatus som beskriver en arts eller naturtyps tillstånd som måste uppfyllas för att de ska finnas kvar långsiktigt.

4.3 Svensk skogslagstiftning och styrning

Hållbar utveckling och hållbarhet överförs i den svenska lagstiftningen för skogsbruk via skogsvårdslagen. Skogsvårdslagen är den primära lagen som beskriver hur skogsbruket får bedrivas i Sverige med regler kring plantering, avverkning, naturhänsyn med mera. Det står tydligt i 1§ Skogsvårdslagen att det miljömässiga målet och det ekonomiska målet är lika prioriterade (Skogsvårdslag (1979:429) 1979). Skogsvårdslagens inledande paragraf beskriver även att hänsyn ska tas till andra allmänna intressen vilket inkluderar sociala värden.

I dag är det i huvudsak lagtexterna skogsvårdslagen och miljöbalken som reglerar skogsbruket. Skogsvårdslagen ger regler för bland annat anläggning av skog på skogsmark i 5§ (Skogsvårdslag (1979:429) 1979). Andra legala regelverk som har en påverkan är miljöbalken där regler kring naturskydd, arter och vatten är mer specificerat än i skogsvårdslagen (Miljöbalk (1998:808) 1998). I det stora hela präglas det svenska skogsbruket av principen ”frihet under ansvar” vilket betyder att skogsägaren är fri att bruka skogen på det sätt och med de metoder som den anser mest lämplig inom ramen för lagstiftningen (Skogsstyrelsen 2025).

4.4 Nationella tillämpningar – Artskyddsförordningen

För att sätta art och habitatdirektivet i svensk kontext har det nationellt utformats Artskyddsförordningen (*Artskyddsförordning SFS 2007:845*). Förordningen har till uppgift att tillmötesgå de internationella antagandena med EU och FN. Den beskriver även hur hänsyn ska tas till olika arter vid åtgärder i skogen. Det beskrivs även hur handel med djur får utföras samt vilka fåglar och djur som är fridlysta samt undantag för detta. Genom *Artskyddsförordning SFS 2007:845*) har riksdagen behandlat de internationella åtagandena och placerat dessa i sin nationella kontext.

Denna förordning kan påverka den privata skogsägaren på olika sätt, till exempel var avverkning får utföras, var hänsyn måste lämnas för olika miljötyper eller arter med mera. Skogsbruket kan på olika sätt behöva anpassas utefter om det finns fåglar eller vissa växtarter i området. Förändringar av åtgärden, inte utföra åtgärder under störningskänslig tid eller i vissa fall helt undvika åtgärden är konsekvenser av detta (Skogsstyrelsen 2024). Dessutom har högsta domstolen i domen från mål T538-22 ”Tjäderspelet i Malsättra” från våren 2023 beslutat att markägare inte alltid har rätt till ersättning från staten för begränsningar i markanvändningen på grund av artskyddsförordningen (Naturvårdsverket 2023).

4.5 Den svenska skogsmodellen och naturvård

Sverige har ett system för att bevara samt skydda arter och naturtyper samtidigt som en bättre naturvård skapas, som brukar kallas ”Den svenska modellen för skogsbruk”. Lindahl et al. (2017) beskriver hur denna modell för skogsbruk kom till efter 1993 när miljö- och produktionsmål gavs lika prioritering. Modellen syftar till att likställa målen vilket ger skogsägarna ansvaret att främja miljömässiga mål samtidigt som produktionsmålet uppnås. Denna princip var det som kom att bli känt som frihet under ansvar. Den Svenska skogsbruksmodellen har beskrivits som;

”Shaped by the country’s natural conditions and constraints, its history, the knowledge and experience of the forest owners and the tradition of consensus policies based on mutual respect, understanding and compromise”

(Lindahl et al. 2017, sid.2)

Principen om miljöhänsyn och naturvård är utformad utifrån tre olika typer av hänsyn: generell hänsyn, frivilligt avsatt och formellt skyddat (Skogsvårdslag 1979:429) 1979) Generell hänsyn tas vid samtliga åtgärder som berör skogsbruket och har gemensamma

riktlinjer men anpassas efter vilken åtgärd som utförs samt omgivningens förutsättningar. Åtgärder som särskilt faller in i denna kategori är skyddszoner mot vatten. Skyddszonerna skyddar och skuggar vattendraget och fungerar som en filterzon från eventuella läckage från åtgärdsområdet (LRF 2024).

Frivilligt avsatta områden är områden som har eller kan komma att bli viktiga för naturvård och som namnet påpekar är dessa helt frivilliga att utföra. Områdena har ofta en karaktär av lägre virkesproduktion eller strukturer och substrat som försvårar brukandet av området. Områdena betecknas som NO (naturvård orört) eller NS (Naturvård skötsel) i en skogsbruksplan.

Målet i områdena är inte virkesproduktion utan naturvård, exempelvis kan ett kärr med alar betecknas med NO. För att vara certifierad enligt PEFC och FSC ska skogsägaren bland annat avsätta minst 5% av sin produktiva skogsmark (skogsmark som växer $>1 \text{ m}^3 \text{ sk/ha/år}$) till naturvård (Skogskunskap 2024). Formellt skyddade områden innefattar naturreservat och natura-2000 områden. Områdena är skyddade enligt lag på grund av sina speciella arter eller karaktärer (Miljöbalk 1998:808) 1998)

5 Resultat

Följande kapitel innehåller resultaten av de semistrukturerade intervjuerna om attityder kring förändrad styrning från EU.

5.1 Inledning

Respondenterna fick svara på frågor om bakgrundsinformation och tre ytterligare frågekategorier som kopplade till de inledande delarna i Theory of Planned Behaviour (TPB) samt incitamentteorin. Delkapitel 5.2 till 5.5 behandlar deras kunskap om biodiversitetsstyrning, inställning till styrning från EU, andras påverkan samt begränsningar och möjligheter.

Av de sex deltagarna som intervjuades bor samtliga på fastigheterna förutom Emil och Anders. Hur länge deltagarna har ägt skogen varierade stort mellan 7 och 39 år. Detta förklaras av att några deltagare var yngre och andra äldre men detta gavs ingen vikt vid urval. Bland deltagarna ägde två av dem fastigheter som var mindre än 50.9 ha, två ägde fastigheter som var mellan 51–100.9 ha och två ägde fastigheter större än 101 ha.

Frivilliga avsättningar i form av NO och NS bestånd återfanns på samtliga deltagares fastigheter förutom hos Emil. Emil ansåg att hans lilla fastighet inte behöver några sådana bestånd då den är så liten. Han ansåg däremot att frivilliga avsättningar är en bra idé men inte passar på hans nuvarande fastighet på grund av skogstypen. Hos resterande deltagare var huvudfaktorn till att ha frivilliga avsättningar certifiering. Bestånden har upprättats av planläggare för att uppfylla certifieringskraven om minst 5% avsättningar.

Hos Josef spelade dessutom sociala värden in vid avsättningarna. På fastigheten fanns det mycket ek och lövskog som han ville bevara och sköta med naturvård och sociala värden i fokus.

Peter hade även certifieringar som en påverkande faktor. Han anser att vissa delar av hans fastighet inte var lämplig för traditionellt skogsbruk och valde därför att anpassa beståndets målsättning utifrån de naturgivna förutsättningarna.

Samtliga deltagare var självverksamma i någon form där de främsta åtgärderna som utfördes var plantering, röjning samt lättare gallringar. Josef har i dagsläget inte samma möjlighet att utföra alla åtgärder längre på grund av sin ålder men han belyste att han skotar ut sitt virke själv. Resterande åtgärder inom skogsbruket anlitas entreprenörer och skogsbolag för att utföra hos samtliga deltagare.

Ägandet av fastigheterna hos deltagarna var i majoritet ensamt ägda, dock hade Peter och Josef någon form av delat ägande på sina respektive fastigheter. I Peters fall var det han som tog besluten om skogsbruket och även kring frågor om biodiversitet. Josef tog beslut i samråd med den andra ägaren eftersom denna hade ett större intresse för naturvård samt sociala värden. Josef poängterade särskilt att naturvård och produktion går hand i hand på deras fastighet.

5.2 Kunskap och insikt

Deltagarnas vetskap och kännedom om art och habitatdirektivet från EU var begränsad. Samtliga hade hört talas om det men inte läst in sig i detalj. När det handlar om styrning från EU inom biodiversitetsfrågor anser samtliga att det till viss del är för långt bort från Sverige när EU beslutar om detta. Deltagarna anser att frågan borde behandlas mer nationellt och närmare oss då varje individuellt land har olika förutsättningar. Något utstickande är Peters svar som tycker att på grund av medlemskapet i EU får det accepteras en viss grad av internationell styrning men han håller med om att vissa delar inte är passande för svenskt skogsbruk, vilket han anser unikt i Europa.

Deltagarnas syn på den nationella styrningen är mer varierad. Alexander och Peter ansåg att vi i Sverige lyssnar för mycket på EU och inte kan bestämma över oss själva. Alexander ansåg att det är för hårt reglerat i dagsläget med luddiga lagar och vill se mindre toppstyrning. Emil ser problem med äganderätten och att stort fokus läggs på arter på den specifika platsen trots att den återfinns på andra ställen. Han anser även att det borde vara statens ansvar att ta hänsyn till detta och inte blanda sig i det privata skogsbrukandet. Han tillägger att om staten anser att arter och bevarandet av dessa är så viktigt kan de köpa hans skog i stället. Johan delar till viss del Emils åsikt om äganderätten och ansåg att markägare ibland blir överkörda och att äganderätten försvagas genom detta. Anders anser däremot att;

”Det behövs ju en styrning men sen kan man alltid diskutera småsaker liksom vilka som ska vara med och styra där så att säga”

(Anders, Citat ur intervju 2025-04-29)

När det kom till hur styrningen från EU påverkat deltagarnas eget skogsbruk har det endast påverkat Johan direkt genom ett inlöst parti av skogen. Resterande deltagare har inte blivit direkt påverkade men både Peter och Emil har det i åtanke med arter och habitat i sitt brukande på grund av styrningen.

5.3 Inställning till styrning från EU

Respondenternas svar kring hur EU:s styrning kommer att utvecklas är enade då samtliga tror att det kommer minst fortsätta vara som idag eller öka. Emil ansåg att EU jobbar för mycket med centralisering av biodiversitetsfrågor och att det borde vara mer decentraliserat på nationell nivå. Anders och Alexander har liknande påståenden om styrningen från EU, specifikt att Sverige och Finland ses som kolsänkor åt andras utsläpp. Våra skogar ska stå medan andra brukar och skapar utsläpp. På liknande sätt anser deltagarna att styrningen från EU inom skogliga frågor kommer att öka. Här säger Johan att Sverige har bra kompetens och att det kommer för mycket från internationella håll. Vi kan bidra med mer kunskap och erfarenhet av skogsbruk till internationella debatten.

Resultatet av en ökad styrning som respondenterna tror kommer ske är att det kommer leda till ett krångligare skogsägande och brukande med mindre självbestämmande. Peter och Emil har liknande inställning att färre personer skulle behålla sin skog för att den ökade styrningen påverkar lönsamheten för skogsfastigheten. Peter utvecklar genom att säga att;

”Ja viss del av landsbygden kanske skulle krackelera om man säger så, alltså beroende på hur mycket man får hugga och sådana där saker.”

(Peter, Citat ut intervju 2025-05-07)

Anders anser att äganderätten kommer att urholkas genom denna ökade styrning och att det blir mindre självbestämmande i skogen. Deltagarnas samlade åsikt kring sin upplevelse av att bruka skogen med ett ökat styre är inte positiv. Emil och Peter spekulerar kring om det är värt att fortsätta äga skogsfastigheten med det ökade styret. Anders spekulerar att styrningen kommer gå till överdrift och att beroende av fossila bränslen ökar innan det förändras och skogen ska återigen brukas för dess resurser. Josef har en annan syn och tror inte att styrningen kommer att påverka honom direkt utom att han själv bestämmer över sin skog. Hans upplevelse kommer inte att förändras enligt han själv.

5.4 Andras påverkan

Respondenterna Josef, Emil och Johan låter inte andras åsikter eller förväntningar påverka deras syn på en ökad eller minskad styrning. Peter och Alexander har liknande syn då de inte påverkas av andra men de gärna diskuterar och breddar sin kunskap och förståelse med andra. Anders däremot säger att han blir påverkad av sina kollegor, media och kompisar i syn på styrning.

I frågorna om media anger samtliga respondenter att det är en vinklad bild som ges i media. Bilden ska ha en kraftfull effekt och den påverkar synen på skogsägare och skogsbruket negativt. Samtliga deltagare tycker att det finns ett tydligt narrativ med porträtteringen. Anders poängterar att det går att bedriva skogsbruk samtidigt som brukandet värnar och främjar naturvård.

I frågan om medias täckning påverkar deras beslut kring skogsbruk säger samtliga förutom Emil att det inte spelar in i beslut om brukande. Han säger att;

”Man får ju vara försiktig med vad man säger att finns på sitt skogsområde ... eftersom kommer det ut kan det lätt bli nån som, va ska man säga, man överklagar avverkningen. Så det tycker jag att medias bevakning gör att man får tänka på vad man säger och även kanske hur man brukar den”

(Emil, citat ur intervju 2025-05-02)

När han blir frågad om att förtydliga beskriver han att han utövar försiktighet när det kommer till att ge ut information om arter i skogen då det riskerar att bli stoppad avverkning. Han hävdar att det är media som har bidragit till hans ökade försiktighet.

Respondenternas summerade svar kring om personer i deras närhet håller med om deras syn på styrning är att de anser att det finns en liknande syn på styrning. Peter och Emil sticker däremot ut genom att de noterar att det finns motsatta inställningar till styrningen. Peter tror dock att trots de delade åsikterna vill alla i grund och botten bruka sin skog.

Vidare svarar tre av deltagarna nej på om andras åsikter påverkar deras brukande eller skogsägande. Josef, Alexander och Johan säger att det inte påverkar och att de tar sina beslut själva baserat på erfarenhet och kunskap. Johan utvecklar dock genom att säga att han tar mycket råd och tips från skogligt kunniga med kompetens och litar på att dessa kan sin sak. Peter och Anders belyser att de tar sina beslut själva men delar gärna erfarenheter och tankar med andra för att få nya insikter. Emil låter sig påverkas av myndigheter då dessa tolkar utifrån lagen. Han anser dock att det är något varierande i hur myndigheten tolkar lagen från något år till ett annat. Detta anser han påverkar brukandet av hans skog.

5.5 Begränsningar och möjligheter samt incitament

Av samtliga respondenter är det endast Johan som har upplevt att det finns faktorer som begränsar honom i hans skogsbruk. Det handlar då närmare om avverkning av gammal skog där avverkning har nekats på grund av arter. Resterande respondenter upplever inte att de direkt har blivit påverkade men känner till eller känner personer som har blivit påverkade.

När det handlar om möjligheter eller begränsningar i det egna skogsbruket gällande en ökad styrning från EU är svaren mer varierande. Alexander ser möjligheten att sälja biokrediter som inkomstkälla om skogsbruket blir för komplext och reglerat av styrningen. Josef och Peter har lite andra tankar. Josef ser att mer reglering kommer såklart att påverka hans skogsbruk men han önskar att fortsätta på samma vis som innan och delger inte direkt några faktorer. Peter har en mer passiv inställning då han inte vet vilken riktning styrningen tar framöver. Han spekulerar att om styrningen blir hårdare kan det komma att påverka hans egna brukande men det kan inte bekräftas innan det sker.

Anders tycker att det alltid är bra med intressenter i skogsbruket, dock anser han att det borde komma mer input och information från svensk skogsindustri till EU. Han poängterar att nuvarande information inte är tillräcklig eller att den inte når fram. Emil säger att han är dåligt insatt men ser att det finns möjligheter i framtiden i form av bidrag som kompensation för åtgärder. Dock anser han att det inte är den rätta vägen framåt med bidrag.

När det kommer till faktisk beteendekontroll och hur styrningen hade förändrat respondenternas skogsbruk är svaren åter något varierande. Peter, Josef och Alexander vill i den mån det går försöka bruka skogen som de gör idag inom de teoretiska nya regelverken. Anders ser risken med att brukandet av skogen kommer upphöra och detta kommer påverka lantbruksfastigheten och upplevelsens helhet negativt. Emil spekulerar i att om skogsbruket blir för reglerat är det mer värt att sälja skogen än att försöka fortsätta bruka. Han tillägger även att friheten som ges till skogsägare är endast den friheten som EU vill att skogsägaren ska ha.

När det kommer till incitament är Josef, Alexander och Anders eniga och ser ekonomiska incitament som positiva som har en viss inverkan på hur de väljer att bruka skogen genom certifieringen. Anders säger att det är marknaden som styr och att det är positivt att certifierad råvara efterfrågas vilket har påverkat hans val av brukningssätt. Alexander svarar att;

”På sätt och vis, det är klart att certifieringarna tycker jag är bra, det är också ett bra sätt att man kan idag även som mindre köra med paraply under då, ska vi säga södra eller norra och så vidare, och få det här att förhålla sig till. Det tror jag är jättebra och det är klart, kan man hitta incitament och det finns ju mycket grejer man kan göra liksom så är det ju bara bra. Jag tror inte att det finns någon egentligen skogsägare som inte vill göra saker som gynnar både våra olika arter och miljöer som är runt oss.”

(Alexander, citat ur intervju 2025-05-06)

Han tycker att alla typer av incitament är bra och bidrar, dock måste det beaktas att inte inskränka för mycket. Han ser frivillighet som nyckeln och vägen framåt. Emil anser att incitament påverkar brukandet av skogen. Han nämner kolinlagring som ett exempel där det kan i framtiden ges bidrag för att låta skogen stå. Det kan då byggas ett intresse för att köpa skog och ställa av den för kollager eftersom bidrag ges.

6 Analys

Kapitlet har som mål att återkoppla till forskningsfrågorna baserat på det teoretiska ramverket och den empiriskt insamlade data. Konceptuella ramverket kommer användas för att analysera och tolka deltagarnas svar kopplat till de olika delarna i ramverket.

6.1 Introduktion

För att förstå deltagarnas svar på ett djupare plan och knyta an till det konceptuella ramverket som konstruerats i kapitel 2 kommer varje del i det konceptuella ramverket att analyseras. Vikten av de olika delarna i ramverket kommer att analyseras kopplat till svaren för att se vilken del som påverkar beteendet.

6.2 Avsiktens ramverk

6.2.1 Inställning till styrning

Ajzen (2020) beskriver att inställningen till ett visst beteende påverkas av upplevelsen av utförandet och det förväntade resultatet av att utföra beteendet. Kopplat till respondenternas svar har en negativ inställning till ökat styre hittats. Respondenterna förväntar sig att styret från EU inom art och biodiversitetsfrågor kommer att öka eller behållas på en likande nivå som dagsläget i framtiden. Förväntningarna av denna teoretiska ökade styrning är inte positiv. Respondenterna var eniga om att de ser framtidens brukande av skog som krångligare med mindre självbestämmande om en ökad styrning hade blivit verklighet. Det empiriska materialet pekar på att äganderätten och frihet under ansvar är en grundläggande princip som gärna hålls fast vid i skogsägandet och brukandet. Återkopplar vi till Ajzen (2020) så är beteendeförväntningarna negativa. Detta kommer att leda till en mindre avsikt att utföra beteendet vilket i detta fall är att utföra övergripande naturvård och acceptera ett mer internationellt styre. Detta leder till att skogsägarna inte bidrar till att motverka biodiversitetsförlusten effektivt vilket kommer att påverka våra ekosystem negativt.

Upplevelsen som respondenternas svar speglar är att brukandet av skogen i dagsläget känns gångbart men regelverken uppfattas som hårda. Tolkningen av respondenternas svar är att det vore mer uppskattat med en mindre reglerad och mer decentraliserad styrning samt mer lokal förankring. Upplevelsen kring att bruka och äga skog hade förstärkts positivt och denna förstärkta upplevelse hade bidragit till en ökad vilja att utföra naturvård och bidra till att motverka biodiversitetsförlusten. Sammanvägt med den negativt förväntade upplevelsen och det förväntade resultatet av ökad styrning från EU inom art och biodiversitetsfrågor är detta den största påverkande faktorn på avsikten att utföra beteendet.

6.2.2 Subjektiv norm

Andras åsikter och förväntningar kan ha påverkan på hur en annan individ ser på ett visst beteende och avsikten att utföra det givna beteendet (Ajzen 2020). Respondenterna uppgav överlag att de inte upplever att omgivningens åsikter påverkar deras beslut inom skogsbruket. Undantag finns med en respondent som anger att han blir påverkad av andra. Respondenterna har på samtliga av frågorna som berör det som inom TPB kallas subjektiv norm angett att det är de som bestämmer över sin egen skog och har en egen idé om hur den bör brukas och

skötas. Respondenterna är väldigt fasta med detta och låter sig generellt inte påverkas av andra men tar gärna emot information och perspektiv från andra för att själv bredda sitt eget perspektiv och få nya insikter. Tolkningen av detta är att brukandet av skogen utförs efter deras egna tankar och kunskap inom skog och skogsskötsel. Med denna tolkning kan slutsatsen dras att på dessa svenska skogsägare verkar subjektiv norm inte ha någon inverkan på hur de ser på styrning från EU och hur de utför sitt skogsbruk. Genom detta är den subjektiva normen i TPB som Ajzen (2020) beskriver inte en betydande faktor i avsikten att låta EU få ökad styrning inom art och biodiversitetsfrågor i denna fallstudie.

6.2.3 Beteendekontroll och incitament

De typer av beteendekontroll som beskrivits tidigare i studien är faktisk och upplevd beteendekontroll. Upplevd beteendekontroll är som skrivet i kapitel två baserat på lätt tillgängliga kontrollförväntningar och behandlar det förväntade närvarandet av möjliggörande eller förhindrande kontroll faktorer. Den faktiska beteende kontrollen syftar på den verkliga möjligheten att utföra ett beteende oberoende av de upplevda faktorerna (Ajzen 2020). Respondenterna svarande inom denna del av intervjun att de inte upplever att det finns faktorer som förhindrar deras brukande förutom en respondent som svarade att han personligen hade blivit påverkad. Dock kände samtliga någon annan som hade haft förhinder med brukandet på grund av art och biodiversitetsreglering. Den upplevda beteendekontrollen är i dagsläget positiv då de inte upplever sig hindrade utan det är förväntningarna i framtiden som de upplever begränsande.

Den faktiska kontrollen syftade även till framtiden och där var samtliga respondenter negativt inställda. Deras förväntningar på framtiden är att deras faktiska kontroll kommer att minska genom olika regleringar. Några respondenter resonerar kring om det är värt att bedriva skogsbruk om den faktiska kontrollen minskar på grund av ett ökat styre från EU. Med empirin som grund kan det antas att den upplevda beteendekontrollen i dagsläget inte nämnvärt påverkar avsikten att utföra beteendet men att respondenterna lägger större vikt på den faktiska beteende kontrollen i framtiden. Det konceptuella ramverket stödjer även här teorin, där den faktiska beteendekontrollen kan ses som avgörande i om ett beteende kommer att utföras.

Incitament är även en faktor som kan påverka avsikten att utföra ett visst beteende enligt det konceptuella ramverket som framtagits. Bandhu et al. (2024) beskriver att beteende är en funktion av drivkraft och att närvarande eller frånvarande av incitament kan påverka avsikten att utföra ett beteende. Respondenterna är här delade i två läger, där ena hälften anser att incitament inte har någon påverkan på hur de väljer att bedriva sitt skogsbruk och andra hälften säger att det har en viss inverkan. Det främsta incitamentet som framkom var certifieringen och de premier som tillkommer vid virkesförsäljning. Därav är det främst ekonomiska incitament som har en inverkan eftersom resterande typer inte nämns i någon större utsträckning. Kopplat till incitamentteorin och det konceptuella ramverket kan vi se att incitament har en viss påverkan på hur några av dessa skogsägare brukar sin skog. Som följd kan det antas att incitament som faktor i det konceptuella ramverket är relevant att beakta när det kommer till avsikten att utföra ett beteende.

6.3 Bakomliggande faktorerers påverkan

Första faktorn som kan ha en påverkan på avsikten att utföra beteendet är om skogsägaren bor på fastigheten eller inte. Av respondenterna var det två stycken som inte bodde på sin fastighet. När det kom till inställning till styrning från EU kan inga tydliga skillnader utses mellan dessa deltagare och de som bodde på sin fastighet. Samtliga utbor eller åbor hade samma personliga uppfattning om att styret troligtvis skulle öka från EU samt att det skulle få negativa konsekvenser för deras eget brukande.

Liknande slutsats kunde dras gällande geografi då ingen tydlig skillnad kunde ses mellan deltagarna som var belagda i Norrland eller Götaland när det kom till styre från EU. Självverksamheten var även ett kriterium för deltagarval och där kunde små skillnader vid intervju göras med att vissa deltagare hade mer skoglig kompetens än andra. Avståndet som ägaren har till sin fastighet antogs kunna vara en väsentlig faktor i hur självverksam en skogsägare kan vara. Detta på grund av hur mycket extra arbete som måste göras med resor till och från fastigheten. Dock kunde ingen direkt koppling mellan självverksamheten och avståndet till fastigheten hittas.

Arealen som deltagaren ägde gav ingen indikation på hur denne ställer sig till styrning från EU eller hur denne väljer att bruka sin skog. Något som var intressant var att fem av sex respondenter hade frivilliga avsättningar i form av NO eller NS områden. Den huvudsakliga faktorn till dessa visade sig vara certifieringsgrundande. Den största bidragande faktorn till att certifieringen nyttjades var att marknaden verkar efterfråga certifierade produkter och att det ges kompensation för certifierat virke. Samtliga som nämnde certifieringen sa att uppkomsten av de certifierade områdena var i samband med att en ny skogsbruksplan hade gjorts där lämpliga områden identifierats av planläggare och markägare.

Bland ägandeförhållandena var inget avvikande eftersom majoriteten var ensamma ägare utom två deltagare. Hos en av deltagarna med delat ägande hade en ägare hand om de mer produktionsinriktade frågorna inom skogen och den andra skötte frågorna mer riktade mot naturvård och sociala värden. På fastigheten tog ägaren som skötte produktionsfrågorna samtliga beslut men vägde in den andra ägarens åsikter och perspektiv. Produktion och naturvård poängterades gå hand i hand överallt i deras skogsbruk. Trots denna unika situation i studiens bemärkelse så kan ingen tydlig skillnad dras mot resterande deltagares inställning till styrning från EU.

6.4 Övergripande om EU och biodiversitet

EU:s art och habitatdirektiv är något som en majoritet av deltagarna visste om sedan tidigare. Deltagarna hade inte läst in sig på detalj men de förstod vad det innebär och vad syftet är med direktivet. Detta gör det svårt att dra några slutsatser kring hur insatt varje deltagare är med direktivet. Hur detta påverkar deras syn på styrning av biodiversitetsfrågor blir också svåranalyserat eftersom inga tydliga skillnader återfinns mellan deras svar. Deltagarnas syn på EU och styrningen inom biodiversitetsområden är samlad med att samtliga anser att det bör vara en mer lokalt förankrad styrning. Styrningen är komplex och inte direkt anpassad för Sveriges skogsbruk på grund av att besluten tas av individer som inte är insatta i det praktiska brukandet. Om fokus snarare läggs på Sveriges nationella styrning anser deltagarna att

styrningen är för hård. Sverige lyssnar lite för mycket på internationella förslag och direktiv och försvårar på så sätt för skogsägarna.

Sista delen av övergripande om EU och biodiversitet handlade om hur respondenterna själva blivit påverkade av styrningen av biodiversitet. Majoriteten av respondenterna har inte direkt blivit påverkade, dock har de tänkt efter en extra gång kring arter och biotoper vid åtgärder. Däremot har en respondent fått ett parti av sin skog inlöst på grund av skyddsvärda arter. Trots detta kan det återigen inte hittas några skillnader mellan de som blivit påverkade direkt och de som inte blivit det i sin inställning till styrning kring biodiversitet från EU.

Kopplas detta tillbaka till det konceptuella ramverket kan det ses att inställningen till styrning är negativ som redan beskrivits i 6.2.1. Inställnings faktorn i TPB anses som den viktigaste och främsta påverkande faktorn för avsikten. Mycket av respondenternas svar kopplar till framtida scenarier där deras brukande kan försvåras och deras inställning blir naturligt mer negativ till styrning från EU inom biodiversitetsområdet.

6.5 Analyssyntes

Analysen sammanfattas med att den generella inställningen till en förändrad styrning ifrån EU är negativ då respondenternas tro är att det kommer bli en ökad styrning. Inställningen till beteendet anses här ha den största inverkan på resultatet. Förväntningarna av en ökad styrning är att det kommer bli komplext och försvårande för skogsägarna samt att det samtidigt kommer försämra upplevelsen av att bruka och äga skog. Den subjektiva normen anses i denna fallstudie inte ha en betydande påverkan på den personliga åsikten om att låta EU förändra styrningen inom art och biodiversitetsfrågor.

Den näst största faktorn som påverkar avsikten är den upplevda och faktiska beteendekontrollen. Kopplat till Ajzen (2020) kan alla tre av de grundläggande faktorerna tydligt kopplas till hur dessa skogsägare ser på styrning från EU men i fallande betydande där inställningen till beteendet är mest påverkande, beteendekontroll, både upplevd och faktisk, delar andra platsen och subjektiv norm anses vara minst påverkande. Incitament teorin verkar också ha en betydande roll där certifiering och incitamenten som kommer ur detta är i huvudfokus.

6.6 Resultat kopplat till problemet

Resultatet av studien visar på att styrning från EU inte är positivt bemött hos de skogsägare som deltog i studien. Detta gör beslutsfattandet om styrning och regleringar komplext. Därav kan beslutsfattare möta svårigheter att nå hög acceptans när nya regleringar skapas och etableras i praktiken. De tillfrågade skogsägarna verkar ha låg acceptans för nya regleringar, särskilt sådana som inskränker på äganderätten eller brukandet av skogen. Baserat på respondenternas svar måste beslutsfattare effektivt skapa regleringar och direktiv som motverkar biodiversitetsförlusten. Inskränkning på äganderätten ska samtidigt ske i en så liten utsträckning som möjligt. För att uppnå detta krävs fler och mer detaljerade studier på skogsägare och deras förhållningssätt till styrning och regleringar kopplat till naturvård, men även andra skogliga områden för att skapa effektiv och hållbar skogsförvaltning.

7 Diskussion

I detta kapitel diskuteras studiens huvudsakliga resultat i relation till det teoretiska ramverket. Metodologiska styrkor och svagheter samt studiens begränsningar presenteras. Slutligen förs en reflektion kring framtida forskning och tillämpningar.

7.1 Tidigare forskning

Under arbetet har tidigare forskning inom området undersökts. Tidigare forskning om liknande studier inom detta område med styrning och biodiversitet från EU har inte återfunnits. Vår studie kan därför anses vara en av pionjärstudierna inom just detta specifika område. De få studierna har hittats inom något likande område har inte ansetts vara applicerbara på vår infallsvinkel på problemet.

7.2 Diskussion av resultat

I kapitel 6 som ämnade att analysera deltagarnas svar utifrån det konceptuella ramverket fanns det få skillnader mellan de olika deltagarnas inställning till styrning från EU inom art- och biodiversitetsområdet. Det fanns skiljande bakgrundsfaktorer och åsikter om styrning men den samlade bilden var att samtliga trodde på att styrningen skulle öka i framtiden samt att detta skulle påverka dem negativt. I texten refereras till skogsägarna vilket refererar till de skogsägare som deltog i studien.

7.2.1 Diskussion av konceptuellt ramverk

Den största faktorn som har haft påverkan på deltagarnas inställning och attityd till styrning från EU inom art – och biodiversitetsområdet är inställningen till beteendet samt den upplevda och faktiska beteendekontrollen som delar av det konceptuella ramverket. Inställningen påverkas av att deltagarna tror att styrningen kommer att påverka dem negativt och begränsa dem. Det visar att det konceptuella ramverkets del kring inställning till beteende och faktiska och upplevda beteende kontrollen är rätt placerade i sin påverkan på beteendet.

Den subjektiva normen har inte framhävts av deltagarna som en påverkande faktor då de bestämmer själva över skogen och dess brukande. Den subjektiva normen faller därav i betydelse inom det konceptuella ramverket för studien. Skogsägarna verkar vara rotade i att de bestämmer och att andra inte har en inverkan på deras inställning till styrning eller brukande. Som nämns längre ned i detta avsnitt kan detta bero på att skogsägarna är rotade i gamla beteende mönster som kopplar till äldre regleringar och policy. Förändringar av beteenden och synsätt sker långsamt och nya perspektiv kanske inte framträder i dagsläget.

Studiens resultat visar även att incitament har en påverkande roll i inställning till styrning från EU inom art- och biodiversitetsområdet. Det framkom från deltagarna att det är bra med incitament, främst ekonomiska. Dessa underlättar att genom frivillighet acceptera och efterleva styrning. Detta stödjer både incitamentteorins placering och koppling i det konceptuella ramverket. Enligt deltagarna kan det dock behövas fler incitament för att öka viljan att acceptera och efterleva en framtida ökad styrning från EU.

Resultaten från studien visar att deltagarna inte är villiga att snabbt ändra sin attityd till styrning från EU inom art – och biodiversitetsområdet när nya regleringar kommer med det troligen ökade styret. Att människor ändrar sitt beteende långsamt är något som Ajzen (2020) nämner. Det nämns att människors beteende är komplext och påverkas av många olika faktorer och att det tar tid för oss att ändra vårt beteende vid en förändring. Skogsägarna som deltagit kan här ha en attityd eller beteende som skapats av gamla regleringar och policy som påverkar deras perspektiv. Med detta kan attityder och beteende som kopplar till dagens regleringar och policy komma att synas i framtida studier som liknar denna. De beteenden och attityder till styrning från EU inom art – och biodiversitetsområdet är eftersläpande eftersom människors beteende förändras långsamt.

7.2.2 Diskussion kring styrningens placering

Det som tydligt kan ses genom resultaten och genomgående genom studien är att skogsägarna var väldigt fasta i principen frihet under ansvar. Detta framträdde då de i största mån vill sköta skogen som de gör idag utan att bli mer begränsade av regleringar och internationella aktörer. Det som även framkom var att lokal förankring och decentralisering önskas. En möjlig faktor till detta är för att om det är en nationell eller lokal fråga kan det kännas lättare att påverka genom demokrati eller andra politiska processer. Skogsägarna känner då att de lättare kan vara med och påverka eftersom ledet av styrning är kortare och möjligheten till påverkan känns närmare.

7.2.3 Diskussion om urval

Bekvämlighetsurval som användes för denna studie har sina fördelar att det är ett lätt urval att göra. Tidsmässigt passade detta studien bättre än ett slumpmässigt urval dock på bekostnad av generaliserbarhet. Efter att första urvalet gjorts så slumpades respondenterna som uppfyllt kriterierna för deltagande fram utav samtliga intresserade. När det kom till det kriterium för urval som var att skogsägaren skulle vara självverksam i någon bemärkelse kunde även detta inte användas för analys. En förväntning som vi hade vid studiens start var att självverksamma skogsägare skulle besitta mer skoglig kompetens och därav vara mer insatta i art- och biodiversitets regleringar som art- och habitatdirektivet. Detta påstående stöds av Häggqvist et al. (2014) där självverksamma skogsägare har visat på högre skoglig kompetens. I vår studie kunde detta samband varken förkastas eller bekräftas eftersom vi inte hade med någon som inte var självverksam. Vi kunde dessutom inte se någon större skillnad på förkunskaper hos deltagarna beroende på i vilken grad skogsägaren var självverksam.

Urvalet som gjordes i studien resulterade i att samtliga deltagare blev män. Detta kan ha påverkat studiens resultat genom att män och kvinnor kan ha olika inställning till styrning från EU inom art – och biodiversitetsområdet. Enligt Skogsstyrelsen (u.å.) är det ca 61% av alla skogsägare som är män och ca 39% är kvinnor. Att det finns fler män som är skogsägare än kvinnor har påverkat resultatet. Sannolikheten för att få kvinnor som är skogsägare att svara på intresseenkäten är lägre än för män. Kvinnorna ska sedan även slumpmässigt väljas ut för intervju. Dessutom kan könsfördelningen i Facebook grupperna varit icke representativ till männens fördel. Synen på sitt skogsägarande och brukande kan även här vara annorlunda mellan kvinnor och män. Detta är dock inget som studien kan påvisa då det endast var 9% av deltagarna i intresseenkäten som var kvinnor och ingen av dessa slumpades fram för deltagande i intervjun.

7.2.4 Övergripande diskussion av resultat

Deltagande skogsägare verkar vara konservativa i sina brukningssätt och litar mycket på sin egen erfarenhet och sin kunskap. Skogsägarna verkar däremot inte vara rädda för att bredda sitt perspektiv genom dialog med andra men de poängterar att de och ingen annan tar beslutet om deras skog. Äganderätten verkar vara en röd tråd som genomsyrade skogsägarna i denna studie då det ofta kom upp i koppling till styrningen. Åter igen skapar denna ståndpunkt hos skogsägarna ett problem för beslutsfattare då de är konservativa med sina metoder och brukande. Detta skulle kunna motverkas med en mer lokal förankring och nationella inspel i beslutsfattande kring naturvård. Detta för att internationella aktörer som EU inte har den lokala och nära förankringen som hade gjort dem mer accepterade i styrningen. Skogsägarna i studien står genom detta som motståndare mot den potentiella centraliseringen av styrning som kan komma från EU för att leva upp till de gemensamt satta målen från bland annat den gröna given och konventionen om biologisk mångfald (Secretariat of the Convention on Biological Diversity 2000; European Commission 2021).

När det kommer till resultatens varaktighet anses studien vara aktuell in i den försebara framtiden. Studien borde däremot inte anses relevant långt in i framtiden eftersom regleringar och policy är i ständig förändring. Däremot kan deltagarnas svar och allmänna inställning vara varaktig längre fram på grund av den långsamma förändringen i människors beteende som beskrivet av Ajzen (2020). Det gör att nya studier bör göras för att spegla det aktuella läget kring regleringar och policy samt inställningen till dessa.

7.3 Metodreflektion

Metoden som användes var semistrukturerade intervjuer med privata självverksamma skogsägare. Metoden lämpade sig för denna studie då det var skogsägarnas egna tankar som ville undersökas för att få deras perspektiv av hur styrning av biodiversitet uppfattas. Detta var metodens största styrka. Genom att hålla intervjuer semi strukturerat var det enkelt att få en djupare förståelse kring styrning inom biodiversitetsfrågor. Detta hade inte varit möjligt i samma utsträckning om endast en enkät gjorts då samma möjlighet att förklara frågorna eller ställa eventuella följdfrågor inte funnits.

Problem med metoden inkluderade att empiriinsamlingen tog relativt lång tid då både intresseenkät och en faktisk första kontakt skulle etableras. Därefter varierade svarstiden från respondenterna men samtliga svarade inom tre till fyra dagar. Detta kunde bättre planerats med en tidigare publicering av intresseenkäten samt första kontakt. Detta hade gett mer tid för fler svarande samt bidragit till en bredare och mer heltäckande svarsbank. Målet med studien är inte att generalisera, dock kunde fler svar gett en mer heltäckande bild samt bidragit med mer djupgående svar och diskussioner.

En av riskerna som förutspåddes i metodkapitlet var teknikproblem vid intervjuerna på distans. Detta visade sig inte vara ett för stort problem då alla intervjuer utfördes utan större problem. Ytterligare ett möjligt problem som nämndes i metodkapitlet var hur vi som forskare skulle påverka respondenterna under intervjuernas gång. Det är svårt att med säkerhet bedöma om vi påverkade, men genom att hålla intervjuerna på samma sätt med samma roller och efter samma frågemall spekulerar vi att vårt arbetssätt har påverkat svaren minimalt. Vi har således bemött problemet med yttre påverkan och vi har genom ett reflexivt tanke- och arbetssätt i högsta grad försökt minimera vår egen påverkan på svaren.

Intervjufrågorna i bilaga 2 hade kunnat utvecklas vidare och möjligen tydliggöras för att minska förvirring under intervju. Frågorna kan ha varit lite för vaga och gett mycket utrymme till olika tolkning hos de olika respondenterna vilket ledde till mer fyllda och inriktade svar hos vissa deltagare än hos andra. Samtidigt bör frågorna inte göras för enkla för att riskera att missa intressanta detaljer som respondenterna kunde delgett. Där följdfrågor var relevanta användes dessa för att få en djupare bild och bakomliggande fakta. Om frågorna hade förenklats bör de ha kompletterats med fler frågor för att få samma täckning av svaren.

Under intervjuerna kunde mer fokus lagts på att undersöka och sätta sig in i deltagarens bakgrundsfaktorer och tidigare erfarenhet av skogsägande och brukande. Denna studie kunde inte hitta några direkta samband mellan dessa faktorer och deltagarnas svar men med mer djupgående frågeställningar och mer intervjutid kunde detta undersökts vidare.

Viktigt att notera är att med ”mer intervjutid” menas att det kan ställas upp fler intervjutillfällen i stället för att göra dessa längre så att intervjuströthet inte blir en för stor faktor. Under vissa intervjutillfällen kändes tiden på ca 30 minuter knapp och informationen kring frågorna överväldigande. Genom att ställa upp fler men enklare frågor och ha fler intervjutillfällen kan mer information samlas in samt bättre analys utföras. Alternativt kan frågekategorierna delas upp till olika pass och utvecklas för att man ska diskutera ett nytt område vid varje tillfälle. Detta för att motverka en eventuell uttråkning hos respondenten.

8 Slutsatser

Kapitlet sammanställer de viktigaste fynden och kopplar dessa till syftet och forskningsfrågorna. Slutsatser och resultat samt förslag kring framtida forskning och applikationsområden kommer att presenteras.

8.1 Resultat

Syftet med studien var att undersöka och tydliggöra hur styrning från EU inom art- och biodiversitetsfrågor uppfattas på individnivå samt vilka attityder svenska skogsägare har kopplade till naturvård. Detta för att bemöta problemet med den globala biodiversitetsförlusten samt hur effektiv implementering av strategier för att motverka denna skall utföras.

De primära forskningsfrågorna som studien ämnade att besvara var;

- *Vad är privata skogsägars inställning till en förändrad styrning och reglering på det svenska skogsbruket från EU inom art- och biodiversitetsområdet?*
- *Hur uppfattar svenska skogsägare EU:s styrning kring art- och biotopskydd, och hur påverkar detta deras syn på sitt ägande och brukande av skogen?*

Studiens resultat visar att de deltagande privata skogsägarnas inställning till en förändrad styrning och ändrad reglering är negativ. Detta är förutsatt att förändringen innebär en ökad reglering och styrning inom art- och biodiversitetsområdet. Särskilt negativ var inställningen till att styrningen skulle bli mer centraliserad och fränkopplad från det praktiska skogsbruket.

Resultatet visar även att deltagarna uppfattar styrningen från EU som att den är för långt bort och fränkopplad från det svenska skogsbruket. Detta påverkar deras syn på sitt ägande genom att de överväger om det är värt att äga och bruka skog ifall att styrningen ökar i framtiden. Det påverkar även deras brukande genom att de i viss mån blir begränsade, antingen direkt eller är extra försiktiga i sina åtgärder för att undvika framtida komplikationer.

8.2 Studiens relevans

Studiens relevans till omvärlden är att försöka ge insikter i hur styrning kring naturvård uppfattas på individnivå av de som är den yttersta spetsen av dess implementering. Trots att studien inte är generaliserbar på en stor skala tycker författarna att det ger en tydlig indikation på dessa skogsägars inställning till styrning från internationella aktörer som EU inom art- och biodiversitetsfrågor.

Studien kan användas av beslutsfattare eller andra intressenter som ämnar att skapa reglering för att ge en insikt i dessa privata skogsägars uppfattning och acceptans av detta. Studien anses relevant inom den försebara framtiden men bör inte användas för länge på grund av den konstant föränderliga naturen av regleringar och policy. Genom studien kan det utläsas att skogsägare är känsliga för beslut från EU och att andra beslut från EU kan påverka

skogsägare. Besluten behöver inte beröra art- och biodiversitetsområdet utom kan vara inom ett annat område men fortfarande påverka skogsägaren.

8.3 Råd till framtida forskning

Framtida forskning bör fokusera på kvaliteten av sin empiriinsamling. Detta inkluderar att avlägga mer tid för att ta en första kontakt med intressenter, samt att försöka ha fler deltagare med varierande geografi, fastighetsstorlek, ägartyper, kön och åldersfördelning. Forskare bör även fundera på sina intervjufrågor och eventuellt ha fler frågor som inte är så komplexa för att på ett enklare sätt få större bredd i den insamlade empirin. Studier kan dessutom stiga utanför ramarna av art- och habitatdirektivet för att även se hur andas beslut från EU kan påverka skogsägaren.

Framtida forskning bör även lägga mer vikt i att undersöka äganderätt och eventuellt inkludera detta i en ytterligare forskningsfråga då vi märkte att många av deltagarna kopplade mycket av sina svar till detta. Även mer djupgående forskning inom frihet under ansvar bör utföras då detta också var en vanlig koppling i deltagarnas svar. Eftersom denna studie inte ämnar generalisera på alla skogsägare bör framtida studier göras för att kunna göra det. Detta är viktigt för att skapa en bättre helhetsbild över samtliga skogsägares inställning till styrning från EU inom art – och biodiversitetsområdet ser ut, vilket inte kan göras utifrån denna studie.

Framtida studier bör även ha med kvinnor för att till skillnad från denna studie få deras perspektiv och inställning till frågan, samt kunna generalisera. På liknande sätt föreslås även att deltagare från hela landet inkluderas. I denna studie var endast deltagare från Norrland och Götaland med och detta ger inte svar på hur skogsägare från Svealand förhåller sig till styrning från EU inom art- och biodiversitetsområdet.

Referenser

- Ajzen, I. (2020). The theory of planned behavior: Frequently asked questions. *Human Behavior and Emerging Technologies*, 2 (4), 314–324.
<https://doi.org/10.1002/hbe2.195>
- Artskyddsförordning (SFS 2007:845) (2007). Riksdagen.
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/artskyddsforordning-2007845_sfs-2007-845/ [2025-04-04]
- Bandhu, D., Mohan, M.M., Nittala, N.A.P., Jadhav, P., Bhadauria, A. & Saxena, K.K. (2024). Theories of motivation: A comprehensive analysis of human behavior drivers. *Acta Psychologica*, 244, 104177. <https://doi.org/10.1016/j.actpsy.2024.104177>
- Bosnjak, M., Ajzen, I. & Schmidt, P. (2020). The Theory of Planned Behavior: Selected Recent Advances and Applications. *Europe's Journal of Psychology*, 16 (3), 352–356.
<https://doi.org/10.5964/ejop.v16i3.3107>
- Brundtland, F.O. for S.D. (1987). 1987: *Brundtland Report*.
<https://www.are.admin.ch/are/en/home/medien-und-publikationen/publikationen/nachhaltige-entwicklung/brundtland-report.html> [2025-05-26]
- Bryman & Bell, A. & E. (2017). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. 3. uppl. Liber.
- Eide, W. (2024). *EU:s art- och habitatdirektiv. SLU.SE*.
<https://www.slu.se/artdatabanken/arter-och-natur/naturvard/skydd-av-arter/art-och-habitatdirektiv/> [2025-04-04]
- European Commission (2021). *The European Green Deal - European Commission*.
https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en [2025-04-15]
- Europeiska Gemenskapernas Råd (1992). Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter. *Europeiska gemenskapernas officiella tidning nr L 206*, 22/07/1992 s. 0007 - 0050; *Finsk specialutgåva Område 15 Volym 11 s. 0114*; *Svensk specialutgåva Område 15 Volym 11 s. 0114*; 1992 (L206), 0007–0050
- Felton, A., Löfroth, T., Angelstam, P., Gustafsson, L., Hjältén, J., Felton, A.M., Simonsson, P., Dahlberg, A., Lindblad, M., Svensson, J., Nilsson, U., Lodin, I., Hedwall, P.O., Sténs, A., Lämås, T., Brunet, J., Kalén, C., Kriström, B., Gemmel, P. & Ranius, T. (2020). Keeping pace with forestry: Multi-scale conservation in a changing production forest matrix. *Ambio*, 49 (5), 1050–1064. <https://doi.org/10.1007/s13280-019-01248-0>
- Fries, C., Carlsson, M., Dahlin, B., Lämås, T. & Sallnäs, O. (1998). A review of conceptual landscape planning models for multiobjective forestry in Sweden. *Canadian Journal of Forest Research*, 28 (2), 159–167. <https://doi.org/10.1139/x97-204>
- Globala målen (2017). 11. Vad betyder hållbar utveckling? *Globala målen*.
<https://globalamalen.se/fragor-och-svar/vad-betyder-hallbar-utveckling/> [2025-03-28]
- Haugen, K., Karlsson, S. & Westin, K. (2016). New Forest Owners: Change and Continuity in the Characteristics of Swedish Non-industrial Private Forest Owners (NIPF Owners) 1990–2010. *Small-scale Forestry*, 15 (4), 533–550.
<https://doi.org/10.1007/s11842-016-9338-x>
- Häggqvist, P., Lejon, S.B. & Lidestav, G. (2014). Look at what they do – a revised approach to communication strategy towards private forest owners. *Scandinavian Journal of Forest Research*,
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/02827581.2014.960894> [2025-04-17]
- Jakobsson, R., Olofsson, E. & Ambrose-Oji, B. (2021). Stakeholder perceptions, management and impacts of forestry conflicts in southern Sweden. *Scandinavian Journal of Forest Research*, 36 (1), 68–82. <https://doi.org/10.1080/02827581.2020.1854341>
- Jaureguiberry, P., Titeux, N., Wiemers, M., Bowler, D.E., Coscieme, L., Golden, A.S., Guerra, C.A., Jacob, U., Takahashi, Y., Settele, J., Díaz, S., Molnár, Z. & Purvis, A. (2022). The direct drivers of recent global anthropogenic biodiversity loss. *Science Advances*, 8 (45), eabm9982. <https://doi.org/10.1126/sciadv.abm9982>

- Kärvemo, S., Jönsson, M., Hekkala, A.-M., Sjögren, J. & Strengbom, J. (2021). Multi-taxon conservation in northern forest hot-spots: the role of forest characteristics and spatial scales. *Landscape Ecology*, 36 (4), 989–1002. <https://doi.org/10.1007/s10980-021-01205-x>
- Liang, J., Crowther, T.W., Picard, N., Wiser, S., Zhou, M., Alberti, G., Schulze, E.-D., McGuire, A.D., Bozzato, F., Pretzsch, H., de-Miguel, S., Paquette, A., Hérault, B., Scherer-Lorenzen, M., Barrett, C.B., Glick, H.B., Hengeveld, G.M., Nabuurs, G.-J., Pfautsch, S., Viana, H., Vibrans, A.C., Ammer, C., Schall, P., Verbyla, D., Tchebakova, N., Fischer, M., Watson, J.V., Chen, H.Y.H., Lei, X., Schelhaas, M.-J., Lu, H., Gianelle, D., Parfenova, E.I., Salas, C., Lee, E., Lee, B., Kim, H.S., Bruelheide, H., Coomes, D.A., Piotta, D., Sunderland, T., Schmid, B., Gourlet-Fleury, S., Sonké, B., Tavani, R., Zhu, J., Brandl, S., Vayreda, J., Kitahara, F., Searle, E.B., Neldner, V.J., Ngugi, M.R., Baraloto, C., Frizzera, L., Bałazy, R., Oleksyn, J., Zawila-Niedzwiecki, T., Bouriaud, O., Bussotti, F., Finér, L., Jaroszewicz, B., Jucker, T., Valladares, F., Jagodzinski, A.M., Peri, P.L., Gonmadje, C., Marthy, W., O'Brien, T., Martin, E.H., Marshall, A.R., Rovero, F., Bitariho, R., Niklaus, P.A., Alvarez-Loayza, P., Chamuya, N., Valencia, R., Mortier, F., Wortel, V., Engone-Obiang, N.L., Ferreira, L.V., Odeke, D.E., Vasquez, R.M., Lewis, S.L. & Reich, P.B. (2016). Positive biodiversity-productivity relationship predominant in global forests. *Science*, 354 (6309), aaf8957. <https://doi.org/10.1126/science.aaf8957>
- Lindahl, K.B., Sténs, A., Sandström, C., Johansson, J., Lidskog, R., Ranius, T. & Roberge, J.-M. (2017). The Swedish forestry model: More of everything? *Forest Policy and Economics*, 77, 44–55. <https://doi.org/10.1016/j.forpol.2015.10.012>
- LRF (2024). *Biologisk mångfald i skogen*. LRF.se. <https://www.lrf.se/las-mer/biologisk-mangfald-i-skogen/> [2025-04-09]
- Miljöbalk (1998:808) (1998). *Riksdagen.se*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/miljobalk-1998808_sfs-1998-808/ [2025-04-04]
- Naturvårdsverket (2023a). Naturvårdsverkets och skogstyrelsens gemensamma analys av dom från högsta domstolen i mål T538-22. Naturvårdsverket. [2025-06-04]
- Naturvårdsverket (2023b). *Vad är biologisk mångfald?* <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/biologisk-mangfald/vad-ar-biologisk-mangfald/> [2025-04-24]
- Naturvårdsverket (2024a). *Sveriges del av EU:s klimatmål*. <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomställningen/sveriges-klimatarbete/sveriges-del-av-eus-klimatmal/> [2025-04-15]
- Naturvårdsverket (2024b). *Vad är ekosystemtjänster?* Naturvårdsverket. <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/mark-och-vattenanvandning/ekosystemtjanster/vad-ar-ekosystemtjanster/> [2025-04-24]
- Naturvårdsverket (u.å.). *Biologisk mångfald*. Naturvårdsverket.se. <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/biologisk-mangfald/> [2025-04-09]
- Norris, K., Terry, A., Hansford, J.P. & Turvey, S.T. (2020). Biodiversity Conservation and the Earth System: Mind the Gap. *Trends in Ecology & Evolution*, 35 (10), 919–926. <https://doi.org/10.1016/j.tree.2020.06.010>
- Pörtner, H.-O., Scholes, R.J., Arneth, A., Barnes, D.K.A., Burrows, M.T., Diamond, S.E., Duarte, C.M., Kiessling, W., Leadley, P., Managi, S., McElwee, P., Midgley, G., Ngo, H.T., Obura, D., Pascual, U., Sankaran, M., Shin, Y.J. & Val, A.L. (2023). Overcoming the coupled climate and biodiversity crises and their societal impacts. *Science*, 380 (6642), eabl4881. <https://doi.org/10.1126/science.abl4881>
- Rivière, M. & Caurla, S. (2020). Representations of the Forest Sector in Economic Models. *Economia. History, Methodology, Philosophy*, (10–3), 521–553. <https://doi.org/10.4000/oeconomia.9418>
- Robson, C. & McCartan, K. (2016). *Real world research: a resource for users of social research methods in applied settings*. Fourth Edition. Wiley.
- Secretariat of the Convention on Biological Diversity (red.) (2000). *Sustaining life on earth: how the Convention on biological diversity promotes nature and human well-being*. Secretariat of the Convention on Biological Diversity.

- Skogskunskap (2024). *Certifiering och sociala värden*. Skogskunskap.se.
<https://www.skogskunskap.se:443/hansyn/sociala-varden/skoglig-planering-for-friluftsliv/certifiering-och-sociala-varden/> [2025-04-10]
- Skogsstyrelsen (2024). *Artskyddsförordningen i skogen*. Skogsstyrelsen.se.
<https://www.skogsstyrelsen.se/lag-och-tillsyn/artskydd/> [2025-04-04]
- Skogsstyrelsen (2025a). *EU-arbete*. Skogsstyrelsen. [Samlingssida].
<https://www.skogsstyrelsen.se/om-oss/internationellt-arbete/eu-arbete/> [2025-03-28]
- Skogsstyrelsen (2025b). *Frihet under ansvar*. Skogsstyrelsen.se.
<https://www.skogsstyrelsen.se/aga-skog/du-och-din-skog/frihet-under-ansvar/> [2025-04-04]
- Skogsstyrelsen (u.å.). *Statistik om jämställdhet i skogen*.
<https://www.skogsstyrelsen.se/statistik/temaomraden/jamstalldhet-i-skogen/> [2025-05-19]
- Skogsvårds lag (1979:429) (1979). *Riksdagen.se*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skogsvardslag-1979429_sfs-1979-429/ [2025-04-04]
- Stora Enso (u.å.). *What is a renewable material?* <https://www.storaenso.com/en/inspiration-centre/what-is-a-renewable-material> [2025-05-26]
- Sveriges miljömål (u.å.). *Sveriges miljömål - Sveriges miljömål*.
<https://sverigesmiljomal.se/miljomalen/> [2025-04-15]
- Södra (u.å.). *Alla vinner på skogsbrukscertifiering*. Södra.com.
<https://www.sodra.com/sv/se/skog-medlem/skogsbruk/utveckla-ditt-skogsbruk/skogscertifiering/> [2025-04-14]
- Tang, C. & Tang, S. (2014). Managing Incentive Dynamics for Collaborative Governance in Land and Ecological Conservation. *Public Administration Review*, 74 (2), 220–231.
<https://doi.org/10.1111/puar.12190>
- Tummers, L. (2019). Public Policy and Behavior Change. *Public Administration Review*, 79 (6), 925–930. <https://doi.org/10.1111/puar.13109>
- United Nations Department of Economic and Social Affairs (2023). *The Sustainable Development Goals Report 2023: Special Edition*. United Nations.
<https://doi.org/10.18356/9789210024914>
- World Commission on Environment and Development (1987). World Commission on Environment and Development.
<https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987our-common-future.pdf>

Tack

Vi vill rikta ett stort tack till samtliga deltagande skogsägare som gjorde detta arbete möjligt. Ni kom alla med mycket intressanta och givande synpunkter och perspektiv vilket hjälpte till med resultaten i denna studie.

Vi vill tacka vår handledare för mycket givande hjälp och stöttning genom hela arbetets gång. Även ett tack ges till våra kurskamrater som har opponerat och gett konstruktiv kritik på våra olika utkast.

Vi vill även rikta ett stort tack till Sveriges Lantbruksuniversitet för tre års studier på skogsekonomiprogrammet på campus Ultuna i Uppsala.

Bilaga 1

Nedan återfinns den intresseenkät som publicerades i relevanta facebookgrupper för att få en första kontakt med respondenterna.

Intresse att vara med i kandidatarbete

Detta är ett formulär för de skogsägare som skulle vara villiga att bli intervjuade som en del av vårt kandidatarbete i skogsbruksvetenskap som utförs av Ludvig Dahlbom och Albin Bredhammar under vårterminen 2025 på Sveriges Lantbruksuniversitet i Uppsala.

Detta formulär riktar sig till dig som är privat skogsägare i Sverige, oavsett om du är medlem i någon skogsägarförening eller inte, i vilken grad du är självverksam, fastighetens geografiska plats i landet eller dess storlek. Vi vill intervjua dig vars fastighets totala areal består av minst ca 40% skogsmark som aktivt brukas för antingen ekonomiska eller icke-ekonomiska värden.

Det enda kravet du behöver uppfylla är att vara tekniskt kunnig nog att vara med i ett videosamtal och vara en privat skogsägare i Sverige.

Kort bakgrund till arbetet:

Kandidatarbetet vill undersöka privata skogsägares nuvarande inställning till att EU skulle få mer inflytande i det svenska skogsbruket samt önskade incitament/kompensationer till skogsägaren i fall av detta. Arbetet syftar även till att undersöka skogsägares inställning till principen med frihet under ansvar och hur fritt det privata brukandet av skogen är idag. Området som vi vill fokusera på är artskydd och biodiversitet.

Genomförande:

Undersökningen utförs genom ett antal semistrukturerade intervjuer via videosamtal, antingen via messenger, zoom eller liknande plattform som fungerar för alla parter. Deltagaren kommer innan samtalet få ta del av en grov mötes planering med vilka frågor vi i stort vill täcka under mötets gång. Intervjuerna kommer spelas in för analys av deltagarens svar. Dessa inspelningar samt kontaktuppgifter kommer inte att sparas längre tid än arbetet pågår och kommer inte publiceras för någon annan än för oss som jobbar med arbetet. Detta inkluderar de två studenterna och dess handledare via Sveriges Lantbruksuniversitet. Alla skogsägare kommer hållas anonyma i kandidatarbetet och efterföljande rapport.

Deltagande i arbetet är helt frivilligt och om man under arbetets gång av någon anledning inte längre vill delta kommer alla inspelade samtal, kontaktuppgifter, namn och dylikt att omedelbart raderas och inte inkluderas vidare i arbetet eller i efterföljande rapport.

Vill du vara med i en central del av vårt examensarbete i skogsbruksvetenskap och bidra till forskningens utveckling för det privata skogsägandet får du gärna fylla i formuläret. Vi kommer att kontakta ett antal personer via sms och mail som fyller i formuläret om medverkande i vårt arbete.

Tack för att du tagit dig tiden att läsa om vårt arbete och vi tackar samtliga svarande för ert intresse och framtida deltagande.

Övrigt:

Om du vill läsa lite om vad principen med frihet under ansvar innebär kan vi rekommendera att följa dessa länkar nedan till skogsstyrelsens och skogskunskaps hemsidor.

[Skogsstyrelsen - Frihet under ansvar](#) (Hämtad 2025-03-21)

[Skogskunskap - Lagar och regler i skogsbruket](#) (Hämtad 2025-03-21)

Fråga 1

För- och efternamn

Fråga 2

Kön

- Man
- Kvinna
- Vill ej uppge

Fråga 3

Telefonnummer för kontakt

Fråga 4

Mailadress för kontakt

Fråga 5

Var är din fastighet belägen?

Till Norrland räknar vi landskapen Jämtland, Ångermanland, Medelpad, Härjedalen, Hälsingland, Gästrikland, Lappland, Norrbotten och Västerbotten

Till Svealand räknar vi landskapen Dalarna, Uppland, Västmanland, Värmland, Södermanland och Närke

Till Götaland räknar vi alla resterande landskap söder om Svealand

- Norrland
- Svealand
- Götaland

Fråga 6

Hur stor total areal uppgår din fastighet till?

- 0-50.9 hektar
- 51-100.9 hektar

- 101+ hektar

Fråga 7

Hur stor del av den totala arealen av din fastighet är skogsmark som brukas?

- Mindre än 40%
- 40-60.9%
- 61-89.9%
- Mer än 90%

Fråga 8

I vilken grad är du självverksam i ditt skogsbruk?

Med de olika graderna av självverksamhet menar vi följande;

Inte alls - Du gör inget eget arbete på din fastighet, du lejer bort allt från plantering till slutavverkning

Något självverksam - Du gör en mindre del av arbetet själv. Detta kan inkludera bland annat plantering och röjning men du lejer bort större jobb som gallring och slutavverkning

Mestadels självverksam - Du gör allt arbete på fastigheten förutom de stora jobben som till exempel slutavverkning och markberedning

Helt självverksam - Du gör precis allt arbete själv på din fastighet från markberedning till slutavverkning

- Inte alls
- Något självverksam
- Mestadels självverksam
- Helt självverksam

Fråga 9

Vilken plattform skulle du vilja använda vid videosamtal?

- Messenger/Facebook
- Zoom
- Microsoft Teams
- Google möte
- Annat

Fråga 10

Jag deltar gärna i examensarbetet och vill att Ludvig och Albin kontaktar mig om medverkan om jag blir utvald att vara med

- Ja

- Nej

Fråga 11

Jag förstår vad arbetet går ut på och vad min roll i arbetet som skogsägare innebär

Inskickande av detta formulär med kontaktuppgifter ses som påskrivet medtycke att eventuellt bli intervjuad i arbetet och att svaren som ges vid intervjuer får användas i arbetet och efterföljande rapport om deltagaren inte under arbetets gång meddelar att man vill dra sig ur i vilket fall personliga uppgifter, svar, inspelade intervjuer och liknande kommer att raderas

- Ja
- Nej

Bilaga 2

Nedan återfinns den intervjumall som deltagarna fick ta del av innan samtliga intervjuer

Intervjumall kandidatarbete

För att ge lite bakgrund inför intervjun vill vi kort beskriva vad EU:s art- och habitatdirektiv samt den svenska artskyddsförordningen innebär.

Art- och habitatdirektivet är en EU-lag som finns till för att skydda naturen och de arter (växter och djur) som riskerar att försvinna. Det handlar om att bevara viktiga livsmiljöer och se till att vissa arter inte minskar för mycket i antal. Alla EU-länder, inklusive Sverige, har kommit överens om att samarbeta kring detta – eftersom djur och natur ju inte bryr sig om landsgränser.

För att anpassa detta till svenska förhållanden har vi i Sverige något som heter artskyddsförordningen. Det är vår nationella lag som säger hur vi ska ta hänsyn till skyddade arter, till exempel vid avverkning eller andra skogsåtgärder. Den listar vilka arter som är fridlysta, när man får göra vad i skogen, och vad som gäller om det finns något skyddsvärt på ens mark.

För dig som skogsägare kan det innebära att du ibland behöver anpassa ditt brukande – till exempel skjuta upp en avverkning, ta särskild hänsyn till ett visst område eller i vissa fall låta bli att göra en åtgärd helt.

Det har också diskuterats en del om rättvisa och ersättning, särskilt efter en dom från Högsta domstolen år 2023 som sa att markägare inte alltid har rätt till ersättning när deras brukande begränsas av artskyddsförordningen.

I den här intervjun vill vi helt enkelt höra hur du uppfattar den här typen av styrning från EU och Sverige, och hur du tycker att det påverkar ditt skogsäande.

Våra primära forskningsfrågor i arbetet är:

- Vad är privata skogsägares inställning till förändrad styrning och ändrad reglering på det svenska skogsbruket från EU inom art- och biodiversitetsområdet?
- Hur uppfattar svenska skogsägare EU:s styrning kring art- och biotopskydd, och hur påverkar detta deras syn på sitt ägande och brukande av skogen?

Intervjufrågor

Bakgrundsfaktorer

- Bor du på eller i direkt närhet av din fastighet?
- Hur länge har du ägt skogen?
- Hur stor är din skog?
- Har du frivilliga avsättningar i form av NO eller NS? Varför?
- Hur självverksam är du? Vad gör du själv?
- Är du ensam ägare eller är det delat ägande?

Övergripande frågor

- Känner du till EU:s art-och habitatsdirektiv?
- Hur ser du på EU:s styrning av biodiversitet?
- Hur ser du på Sveriges nationella styrning av biodiversitet?
- Har styrningen från EU påverkat ditt skogsbruk?

Inställning till beteendet

- Tror du att vi kommer se ett ökat eller minskat styre från EU i allmänhet?
- Tror du att vi kommer se ett ökat eller minskat styre från EU inom skogliga frågor?
- Vad tror du blir resultatet av en minskad eller ökad styrning från EU?
- Hur tror du att din upplevelse av att bruka skogen kan påverkas av en ökad eller minskad styrning?

Subjektiv Norm

- Hur påverkar andras förväntningar eller åsikter hur du ser på en ökad eller minskad styrning?
- Upplever du att media täcker biodiversitetsfrågor och hur upplever du att dessa porträtteras?
- Har medias täckning av biodiversitet någon inverkan på hur du väljer att bruka din skog?
- Tror du att personer i din närhet delar din syn på ökad eller minskad styrning?
- Har andras åsikter eller attityder om biodiversitet påverkat hur du ser på ditt skogsägande eller hur du väljer att bruka skogen?

Upplevd beteendekontroll

- Upplever du i dagsläget att det finns faktorer kring art och habitatskydd som möjliggör eller förhindrar dig i brukandet av din skog och varför?

-Finns det faktorer du ser som antingen begränsningar eller möjligheter när det kommer till en ökad styrning från EU gällande ditt skogsbruk?

Faktisk beteendekontroll

-Om styrningen hade blivit ökad eller minskad, hur hade ditt skogsbruk förändrats?

-Ser du att dagens incitament, däribland politiska, ekonomiska eller sociala påverkar hur du brukar din skog idag?

Kandidatarbeten / Bachelor Thesis

Institutionen för skogsekonomi / Department of Forest Economics

1. Hallström, P. & Nylander, G. 2018. Ekonomisk analys av olika metoder att transportera flisad GROT från skogen till industrin via NLC Storuman. *An economic analysis of different methods of chipped logging residues transportation from the forest to the industry through NLC Storuman*
2. Boglind, G. & Gyllengahm, K. 2018. Lönsamhetsanalys av biomassa-fokuserad skötsel för contortatall – En ekonomisk analys av olika skötselstrategier. *Profitability analysis of biomass-focused management for lodgepole pine – An economic analysis of various silvicultural regimes*
3. Holfve, V. 2018. En analys av äganderätten och intrångsersättning. *An analysis of private ownership and compensation for intrusion*
4. Ekegren Hällgren, A. & Essebro, L. 2018. Lojalitet och engagemang för skogsägareföreningen i en ny tid – En fallstudie om medlemmar i Norra Skogsägarna. *Loyalty and engagement for forest association in a new time – A case study for members in Norra Skogsägarna*
5. Hermansson, E. & Strömwall Nyberg, T. 2019. Mot en ny framtid - en granskning av samarbeten och förbättringsmöjligheter mellan företag. *Towards a new future -a research of collaborations and improvements between companies*
6. Bertills, M. & Hilmeresson, F. 2019. Gender equality in the forest sector will happen - but when? The understanding of competence and quota among board members in the forest sector - barriers or facilitators of an equal company board and organization. *Jämställdhet i skogssektorn kommer att hända- men när? Förståelsen av kompetens och kvotering bland styrelsemedlemmar i skogssektorn - barriärer eller hjälpmedel för en jämställd styrelse och organisation*
7. Billefält, B. & Olsson, M. 2019. Hållbarhet i arbetet - Fallstudie ur ett medarbetarperspektiv. *Corporate social responsibility at work - Case study from the employee perspective*
8. Söderlund, M. 2019. Hur kommuniceras klimatfördelarna med att bygga flerbostadshus i trä. *How is the climate benefits communicated by building multi-storage houses in wood*
9. Dahl, P. & Sparrevik, G. 2019. Skogslagstiftning för en ny tid - Avkastning för olika lagstiftningsscenario i Litauen. *Forest legislation for a new era -Rate of return for different legislation scenarios in Lithuania*

10. Johannesson, K. & Näslund, R. 2019. Biokol som produkt inom skogsbruket - En hållbar produkt med många fördelar. *Biochar as a product in forestry - A sustainable product with many benefits*
11. Nyström, A. & Nyttell, A. 2020. Att mäta och jämföra hållbarhet – en fallstudie av tre svenska skogsbolag. *To measure and compare sustainability – a case study of three Swedish forest companies*
12. Ljudén, A. & Rubensson, N. 2020. Hur hanterar den svenska skogsbranschen Brexit? – En kvalitativ studie med fokus på svenska sågverksföretag. *How does the Swedish forest line of business handle Brexit? – A qualitative study with focus on Swedish sawmill companies*
13. Eriksson, P. 2020. Digitala skogsbruksplanen i den operativa verksamheten – En fallstudie på den digitala skogsplanens roll i den operativa verksamheten samt attityden gentemot verktyget. *Digital forestry plan in the operational activities – A case study based on the role of the digital forestry plan in the operational activities and the attitudes towards the tool*
14. Algotsson, J. 2020. Varumärkesbyggande säljstöd för virkesköpare i skogsbranschen – en fallstudie om Martinsons Skogshandbok. *Brand Building Sales Support for Purchasers in the Forest Bransch – A Case Study about Martinsons's Skogshandbok*
15. Sjölund, A. & Tornberg, T. 2021. Mäklarens syn på flerbostadshus i trä – en jämförelse av mäklarroller. *Real estate agent views on wooden multistorey construction – a comparison of real estate roles*
16. Hernblom, C. & Häggberg, E. 2021. Privata enskilda markägares inställning till skogscertifiering – En intervjustudie om fördelar och nackdelar ur ett markägar-perspektiv. *Private individual forest owners' attitude to forest certification – An interview study about advantages and disadvantages from a landowner perspective*
17. Hurtig, A. & Åkersten, J. 2021. Värdering av bolagsmark – Företag och värderares syn på olika värderingsmetoder. *Valuation of company forest land – Companies and valuers opinion on different valuation methods*
18. Sköld, C. & Stenberg, M. 2021. Värdering av skogsbruksfastigheter – Hur skiljer sig värderingsprocessen mellan olika fastighetsmäklare? *Valuation of forest estates – How does the valuation process differ between different real estate agents?*
19. Löwenhielm, G. 2021. Alternativ användning av skogsmark vid Forssjöområdet – Ekonomiska konsekvenser vid olika skötselalternativ. *Alternative use of forestland within the Forssjö area*

Economical consequences depending on forest management method

20. Andersson, S. 2021. Ekonomisk jämförelse mellan certifierat och ocertifierat skogsbruk. *Comparison of profitability between certified and non-certified forestry in Sweden*
21. Lindquist, A. 2022. Lärkens framtid I svensk förädlingsindustri – Råvaruförsörjning och efterfrågan. *The future of larch in the Swedish processing industry – Raw materials supply and demand.*
22. Persson, E. 2022. Adhesives for the future – Differentiation of products in construction materials focusing on the case of wood-based panels. *Framtidens lim – Differentiering av produkter inom kategorin byggnadsmaterial med focus på träskivor*
23. Bjelkered, E. & Bäckman, I. 2022. Lönsamhet i småskalig kraftvärmeproduktion – Alternativ användning av skogsbränsle. *Profitability in small scale cogeneration – alternative use of forest fuels*
24. Grele, E. Larrson, S. & Lindgren, J. 2022. Attitydstudie kring avsättningar och kolinlagring - Privata enskilda skogsägare. *Study of attitudes regarding provisions of forest and carbon storage - non-industrial private forest owners*
25. Granath, J. & Söderström, M. 2022. Hyggesfritt skogsbruk - Ekonomisk inverkan på skogsbruket
26. Andersson, L. & Nilsson, A. 2022. Fire insurance in Sweden from an individual owner's perspective – a cost benefit analysis. *Brandförsäkring utifrån en enskild privat skogsägars perspektiv – en kostnads-nyttoanalys*
27. Sternö, A. & Tegnér, N. 2023. Att bryta barriärer: Marknadsföringsstrategier för att bredda deltagandet inom högre studier *Breaking barriers: Marketing strategies for widening participation within higher education*
28. Bäckman, C. & Granlund, V. 2023. Granbarkborrens inverkan på skogsfastigheters värdering. *Impact of spruce bark beetle on valuation of forest properties*
29. Eriksson, L. & Nowik, J. 2023. Skoglig certifiering, inverkan på företag och skogsägarföreningar. *Forests certification, effect on companies and forest owner associations*
30. Nordström, R. 2023. Snitselfri planering för precisionsskogsbruk – Kostnads kalkyl för förbättrad digital traktplanering. *Ribbon-free planning as a step towards precision forestry*
31. Olsson, A. 2023. Sambandet mellan koldioxidutsläpp och nyckeltal. *Relationship between carbon dioxide emission and key figures*
32. Grubbström, T. & Janlert, V. Skogens produkter och dess rykte – konsumenters attityder till förnybara engångsartiklar och dess industriella sektor. *Forest products and their reputation, the consumers' mind-set towards single-use products and their industrial sector*
33. Ergonson, J. & Wennberg, G. 2023. Klimatkompensering I svenska skogar – lönsamhet i kolskogsbruk. *Climate compensation in Swedish forests – Profitability in carbon forestry*

34. Holmström, C. & Thorell, A. 2023. Kommunikation och klimatpåverkan vid nybyggnation i Sverige – Jämförelse mellan betong och träbyggnationer. *Communication and climate impact in new construction in Sweden – A comparison between concrete and wooden buildings*
35. Eriksson, E & Lindholm, A. 2023. Investering i skogsbilvägar – En kvalitativ intervjustudie om investeringar i skogsbilvägar i det småskaliga skogsbruket. *Investment in forest roads – A qualitative interview study about investments in forest roads in small-scale forest production*
36. Eriksson, O. & Koebe, E. 2024. Taxonominförordningens relation till lönsamhet. *The relationship between the taxonomy regulation and profitability*
37. Hellgren, L. & Sandwall Åhlin, D. 2024. Främmande trädslag i svenska skogar. Rekreativ värde och individers attityder. *Non-native species in Swedish forests - Recreational value and individual attitudes*
38. Hård av Segerstad, E. & Silfver Östberg J. 2024. Hållbar utveckling i skogsstandarder – En fallstudie med fokus på jämställdhet. *Sustainable development in forest standards – A case study with a focus on gender equality*
39. Apell, F. & Engström, A. 2024. Fritt utvecklad skog i stadsnära lägen – Perspektiv utifrån kommunal förvaltning. *Freely developed forests in urban areas – From a municipal management perspective*
40. Nyman, J., Ribom, E. & Weidman, O. 2024. Attityder till att sälja kolkrediter – Perspektiv från privata enskilda skogsägare. *Attitudes to selling carbon credits – Perspectives from private forest owner*
41. Förlander, C. & Gelotte, T. 2024. Skogshuggare och skogstuggare. Reglering av bäverskador inom skogliga bolag. *Regulation of beaver damage within forestry companies*
42. Antfolk, W. & Olai, T. 2024. Hållbar utveckling i skogsbruket – operativa incitamentsstrukturer. *Sustainable development in forestry – operational incentive structures*
43. Boson, S. & Engström, E. 2024. Gynnar hybridlärken skogsbruket? Främmande trädslag inom omställningen. *Does hybrid larch benefit forestry? Perspectives on non-native tree species in the transition*
44. Alestad, T. 2025. Räcker den svenska skogsbruksmodellen? Vad tycker de privata skogsägarna? *Is the Swedish forest model sufficient? - What do the private forest owners think?*
45. Elgh, M. 2025. Sustainable business models- Community-based NTFP enterprises in Kenya. *Hållbara affärsmodeller för kooperativa NTFP verksamheter i Kenya*
46. Richter, E. & Wasslavik, E. 2025. Artificiell intelligens. En fallstudie om åsikter hos skogliga produktionsledare. *Artificial intelligence. A case study on opinions of the forestry production managers*
47. Kvarnmarker, H. & Lennartson, N. 2025. Varför en skogsägare lämnar eller avstår skogscertifiering. *Why a forest owner leaves or rejects forest certification*

48. Lidåker, W. & Lindkvist, J. 2025. Produktionskostnad och volymutfall Sveaskogs hyggesfria skötselområden. *Production cost and volume extraction – Sveaskog's CCF forestry*
49. Granberg, J. & Sjöström, K. 2025. Ökad användning av björk – En studie om sydsvenska markägares syn på förändrat skogsbruk. *Increased use of Birch – A study on southern Swedish landowners' view of changed forestry*
50. Oscarsson, A. & Svenungsson, E. 2025. Hybridasp och poppel i Sverige - Möjligheter för framtida trädslagsval i svenskt skogsbruk. *Poplar and Hybrid Aspen – Opportunities for Future Tree Species Choices in Swedish Forestry*
51. Krylén, E. & Malm, P. 2025. Val av universitet och utbildning – Faktorer som påverkar studenters beslut. *Choice of University and Education – Factors Influencing Students' Decisions*
52. Arvidsson, W. & Helander, E. 2025. Kulturskogar i skogsindustrin En fallstudie om dess inverkan på SCA:s sågverk i Bollstabruk. *Cultivated forests in the forest industry. A case study on their impact at SCA's sawmill in Bollstabruk*